Mr.I.PFNIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — KENwood 7297
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island
City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

Nr. 13. SESTDIEN 1951. G. 17. NOVEMBRĪ 1. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — YEllowstone 2-7843.
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island
City 3. N.Y. USA. Telefons — KEnwood 7297
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

18. NOVEMBRIS

ALEKSANDRS PLENSNERS

LATVIJA

AMERIKA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

MŪSU VALSTS SVĒTKOS

VILIS JANUMS

ĐV. Rietumvācijas (Centrālās) valdes priekšsēdis

Šodien, Latvijas valsts svētku dienā, Daugavas Vanagi, sasauksimies — mēs visi, ko liktenis spiedis pārkāpt sentēvu slieksni.

Dziļā klusumā atcerēsimies mūsu biedrus, kas kopā ar mums mirka Volchovas purvos, melnā, granātdūmu nokvēpuši, skaudri cīnījās Veļikajas upes krastos, drūma izmisuma pilni, spīvi aizstāvējās Kurzemes ārēs un brāzmainos triecienos lauzās ārā no Pomerānijas ielenkumiem.

Daudzu, ļoti daudzu no šiem mūsu biedriem vairs nav mūsu vidū, tie palika, nāves elpas skauti, kā mēmi Latvju tautas brīvības gribas apliecinātāji. Viņu nepabeigtā cīņa ir jāturpina mums, šī cīņa vēl nav galā un nebeigsies, un, kamēr Latvija smaks zem bolševiku jūga, mēs miera sarunās nepiedalīsimies.

Daudzi no mums ir sarūgtināti, daudzi sāk jau zaudēt ticību. Smagais darbs tos nogurdina, ikdienas rūpes un trūkums nomāc garu.

Daugavas Vanagi, atcerieties netālo pagātni: cik daudzas reizes mēs bijām desmitkārt lielāku ienaidnieku spēku ielenkti, bet arvien mēs atradām veidu un sparu, lai izlauztos!

Cik daudzas dienas, pat nedēļām ilgi mēs bijām bez uztura, un tomēr mēs nespēkā nepagurām, bet izturējām! Cik daudzas reizes mēs veicām pārgājienus naktī caur purviem, dziļā sniegā un bez ceļa, dažreiz pat trīs dienu pārgājienu garumu vienā diennaktī, un tomēr mēs izturējām, — nesalūzām!

Sekoja gūsts, pazemojumi un sāls. No gūsta mēs atgriezāmies noskranduši un izsalkuši, bet savu tautiešu sirsnīgi sveikti un sagaidīti, kā vīri, kas bija cīnījušies un cietuši par savas tautas un tēvu zemes brīvību. Arī no gūsta mēs atgriezāmies nesalauzti kā organizēta un morāliski stipra Daugavas Vanagu saime.

Pēc iznākšanas no gūsta Daugavas Vanagi attīstīja rosmes un pašaizliedzības pilnu darbu, sniedzot kā morālu, tā materiālu atbalstu tiem mūsu biedriem, kas cīņās bija cietuši vissmagāk.

Daugavas Vanagi, es ticu ka arī tagad, kad sava iztika jums jānopelna smagā darbā, jūs nesabruksit zem šīs darba slodzes, bet atradīsit vēl laiku un spēku, lai arī pēc ikdienas darba pieliktu savu roku mūsu kopējās cīņas un kopējā darba sekmēšanai.

Mūsu mērķis — cīņa par brīvu un neatkarīgu Latviju. Sekojot šim mērķim, mēs ejam un iesim kopsolī ar visiem latviešiem, kas iet to pašu ceļu.

Daugavas Vanagi, sasauksimies!

EDVARTS VIRZA

KAROGS

PŪTIET TAURES, SKANIET, ZVANI, SAULE PLAŠU GAISMU LEJ!
KAROGS SARKANBALTI SARKANS VĒJOS ATRAISĪJIES SKREJ!
SKREJ PA LAUKIEM, SKREJ PA KALŅIEM, SAUC ARVIENU DZIRDAMĀK,
LAI NO MĀJĀM, LAI NO NAMIEM, LAI NO KAPIEM ĀRĀ NĀK.
PILDĀS BAIGIEM TĒLIEM IELAS, PILDĀS BĀLAM ĒNĀM GAISS,
UN IET MIRUŠAIS UN DZĪVAIS, KUR SAUC KAROGS DĪVAINAIS.
CELIES AUGSTĀK, PLĪVOJOŠAIS, KUR ZUD SAULE DEBESS JUMS,
LAI REDZ TĒVI, KAS ŠO ZEMI KĀDREIZ PĀRSTAIGĀS PĒC MUMS!
SKREJ PA PRIEKŠU PULKIEM KAUJĀ, BRĪVS PATS, BRĪVUS DARI MŪS!
LĪDZ AR SAULI SAULES MŪŽU TAVAI TAUTAI DZĪVOT BŪS!

DIEVKALPOJUMS VARONU PIEMIŅAI

Altārī sarkanbaltsarkanais karogs un krusts. — Nekad agrāk nav redzēta altārglezna, kas latvietim būtu bijusi tik tuva, tik iespaidīga kā šī. Dievnama logi tikko manāmi dreb klusinātā un dobji varenā ērģeļu elpā. Tā ir Čaikovska 5. simfonijas andante cantabile, kas dievlūdzējus ievada mūsu varoņu piemiņas pārdzīvojumā. Top skaidrs, ka vissvētākā vietā pacelt tais karogs šobrīd ir arī ceļš starp zemi un debesīm, ko gājusi un iet mūsu varoņu cilts. Tas ir kāds sakars starp to, kas bijis un ir un mūžīgi būs. Bet dziesmā par tautas dēliem, kas cīņā gāja, dievlūdzējiem it kā aizlūst balss, jo tas ir šo cīņā gājēju piemiņas dievkalpojums, un tās ir viņu mātes, māsas un sievas, tie ir viņu tēvi, brāļi un bērni, kas šodien nenovērš skatu no sarkanbaltsarkanā dvēseļu ceļa uz mūžību. Un tad nāk mācītājs un dzejnieks Arnolds Lūsis, kas izvēlējies zīmīgos, praviešа Joeļa vārdus: „Svētījiet karu! Modiniet varoņus, un lai nāk un pulcējas visi karavīri! Pārkaliet izkaptis zobenos un sirpjus šķēpos! Lai saka, es esmu stiprs." Pēc tam stāsta leģendu par kādu mazu tautu, ko gribējuši iznīcināt tās lielie kaimiņi. Lai no tiem glābtos, bijis jāceļ stiprs cietoksnis. Tad nācis kāds gudrs vientulis, kam bijis zināms Dieva prāts un sacījis ka cietoksnis tikai tad būs spējīgs atturēt ienaidnieka uzbrukumus ja brīvprātīgi nāks kādas mātes vienīgais dēls un atļaus sevi dzīvu iemūrēt cietokšņa mūrī. Šī ziņa gan nesta tautā, taču ļaudis sacījuši, ka Dieva grība ir barga un nepiepildāma, jo kuŗa māte gan spētu nodot nāvei savu vienīgo dēlu. Beidzot noteiktā dienā, pie vēl nepabeigtā cietokšņa sapulcējušies simtiem jaunekļu, kas visi bijuši gatavi ziedot savu dzīvību tēvzemei. Tad atkal nācis gudrais vīrs, kam zināms Dieva prāts, un sacījis, ka nevienam no jaunekļiem nav jātop iemūrētam, jo cietokšņa stiprumu apliecinājusi viņu upurēties griba. — Lielais dievlūdzēju pulks aiztur elpu, jo visiem zināms, ka tā leģenda par māti latvieti un par viņas dzimtenes cīņai svētīto dēlu. Mācītājs, atceras, ka tikai pirms nedaudz gadiem viņš Rīgā archibīskapa katedrālē cīņai svētījis daudz simtu latviešu jaunekļu — pirmos latviešu leģionārus. Tie aizgāja, un viņiem sekoja simti un tūkstoši.

Izlaužas aizturētās asaras, nopūtas un ērģeles kā raudās elso. Augšā aiz zvaigznēm . . .

Kad mācītājs lūdz: „Dievs, pasargi mūs no sīkajām savstarpējām ķildām, palīdzi mums vienoti sadoties rokās," acis slīd gar dievlūdzēju rindām: vai nesaskatīs tepat kādu, ar ko izlīgt, kam jāsniedz draudzīgi roka, mūsu varoņu piemiņas, krusta zīmes un sārkanbaltsarkanā karoga vārdā. Tu, kas mūsu sāpes redzi, Nāc miera spārniem pats mūs sedzi — skan pēdējais korālis dievnamā, un ikviens jūt, ka viņa sirds ir šai Varoņu piemiņas dievkalpojumā spodrināta no pelēkās un sūrās ikdienas.

Sk.

ZINAS NO EIROPAS

VAI DZĪVE INSULĀ SLIKTA?

Latvija raksta:

„Nesaprotamu iemslu dēļ latviešu vidū palaistas dažādas baumas par veco ļaužu mītni Insulu Berchtesgādenā ar tendenci — nostādīt turienes apstākļus sliktā gaismā. Šo jautājumu nesenajā latviešu mācītāju konferencē Eslingenā aizskāra LWF pārstāvis māc. I. Bikš. Pret šīm baumām enerģiski nostājās Insulas mācītājs A. Voitkus sen., kas tur jau 10 mēnešu sniedz mūsu tautiešiem garīgo aprūpi un apstākļus labi pazīst. Gan novērots, ka daļa Insulas iemītnieku — veco ļaužu kļūst sevišķi nervozi fēna laikā, kā tas novērojams pie daudziem cilvēkiem Fēna apgabalos. Citādi mūsu vecie ļaudis mītnē ir paēduši, apkopti un aprūpēti, un tiem trūkst tas pats, kas mums visiem — dzimtenes Latvijas. Savā darbības laikā Insulā māc. Voitkus tur apstāvējis 12 mūžībā aizgājušos, kas visi jau bija sasnieguši „bībeles ecumu," 70—93 gadi, un no kuŗiem lielākā daļa tur atvesti ar chroniskām un nedziedināmām kaitēm. „Insula," uzsvēra māc. Voitkus, „ir sala šī vārda īstā nozīmē, un tur mūsu tautieši var mierīgi vadīt savas vecuma dienas."

A. L.

JAUNA VECO ĻAUŽU MĪTNE

Detingenā, 40 km no Štutgartes, atklāta veco ļaužu mītne. Iesvētīšanas svinībās piedalījās archibīskaps prof. Dr. T. Grīnbergs. Jaunajā mītnē patlaban 20 latviešu.

LNPL RUDENS SESIJA

LNPL rudens sesiju Daugavas Vanagu namā 8. novembrī atklāja prezidija priekšsēdis A. Abakuks, novēlot dievpalīgu un sekmes darbā un uzaicināja godināt mirušo prezidija locekli Arsēniju Podnieku. Sanāksmes dalībnieki klusuma brīdī pieminēja aizgājušo un tad stājās pie darba kārtības. Par sesijas vadītāju vienbalsīgi ievēlēja Dr. A. Silarāju, par viņa vietnieku prāvestu J. Savicki, par sekretāru Ž. Bukovski. No mandātu komisijas plkv. R. Bulle ziņoja, ka vakantajās LNPL locekļu vietās uzaicināti nākošie kandidāti Valdemārs Blankenburgs un Kārlis Ampermanis.

LNPL prezidija priekšsēdis A. Abakuks sēdes tālākā gaitā sniedza ziņojumu par prezidija darbu 5 mēnešu laikā. Pavisam notikušas 9 darba sēdes, kas parasti turpinājušās divi dienas. Bez darba sēdēm notikušas vairākas rīcības sēdes un apspriedes ar Latvijas sūtni Lielbritanijā.

LNPL Izglītības un kultūras nozare izmaksājusi prēmijas Dziesmu dienu solo dziesmu konkursam £25, Vītola fondam £10, £25 nodotas LBL stipendiju fondam T. Priedītes stipendijai Halifaksas kolledžas klavieru nodaļā. Noorganizēta jaunatnes darbu sacensība, kuŗas rezultātus paziņos 18. novembrī. Izglītības komisija izstrādājusi un prezidijs apstiprinājis Latviešu skolu darbības noteikumus un skolu mācības programmas latviskajos priekšmetos. Korespondences skolu joprojām turpina uzturēt DVF Bradfordas nodaļa. Ievadīti priekšdarbi tās paplašināšanai visas Anglijas apjomā.

Nozare ierosinājusi un Dziesmu dienu organizācijas komiteja uzņēmusies kultūras dienu rīkošanu nākamajā vasarā.

No Finanču un saimnieciskās nozares pārskata redzams, ka tekošā gada 10 mēnešos Tautas kopības maksājumu ienācis £1258, bet ziedojumu fondam „Cīņai par nākotni" — £315.

Sesija, turpinot darbu, otrā dienā apsprieda izstrādāto Eiropas centra statūtu projektu, papildināja to ar saviem ieteikumiem un pieņēma kā bāzi prezidijam sarunām ar latviešu centrālajām pārstāvībām citās zemēs. Pārrunāja Eiropas centra nosaukumu un vienojās par rezolūciju, kas atstāj prezidijam brīvas rokas izšķirt šo jautājumu saziņā ar citu zemju latviešu pārstāvībām. Par Lielbritanijas latviešu delegātiem Eiropas centrām ievēlēja: A. Abakuku, R. Osi, A. Alksnīti, J. Savicki, A. Bulli un K. Manguli. Pārrunājot LNPL budžetu 1952. gadam, nolēma iekārtot Darba sagādes biroju, uzticot tā noorganizēšanu A. Mežsargam. Budžetu nākamajam gadam paredzēja £2571 apmērā. Trūkstošo prezidija locekļu vietā ievēlēja: J. Savicki un J. Andrupu.

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

IZCILS KONCERTS BOSTONĀ

Operdziedones Elzas Žebranskas koncertu ar brīvm. Marinas Kārkliņas piedalīšanos rīko ALTS valde Bostonā sestdien, 24. novembrī, plkst. 7,30 vakarā, Bostonas konservātorijā, Recital Hall, 290 Huntington Ave.

Programma: Em. Dārziņš, A. Kalniņš, J. Mediņš, Bruno Skulte, amerikāņu kompozicijas, franču un italiešu operu ārijas.

Ieejas kartes: ā $1.50 un ā $1.20, ieskaitot nodokli.

Biļešu iepriekšpārdošana: piektdien, 16. un 23. novembrī, no pl. 7.30 - 9.30 vakarā, Norfolk House Centre telpās — 14 John Eliot Sq. Boston—Roxbury; trešdien, 21. novembrī, Daugavas Vanagu mītnē, 1140 Columbus Ave, Roxbury, pie E. Saules, sākot ar 17. novembri, no plkst. 6.00 vakarā pie V. Eglīša, 176 Hillside ielā, Roxbury, telef.: LO 6-7416 un A. Cīrulis, 1187 Tremont ielā, Bostonā, telef.: HI 2-3338; koncerta dienā pie kases no plkst. 7.00 vakarā.

Elza Žebranska ir viena no mūsu izcilākām dziedonēm, ko labi pazīst ne vien mūsu tautieši, bet kuŗas vārdam laba skaņa visā Eiropā un Amerikā, jo māksliniece ar panākumiem savā laikā viesojusies Parīzē, Bordo, Briselē, Barselonā, Monte Karlo, Tallinā, Stokholmā, kur viņu karalis Gustavs apbalvoja; Nujorkas Metropolitāna, Sanfrancisko un Čikāgas operā, Toronto u. c.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

ALA'S DARBĪBA

Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienība ierosinājusi nākošo Amerikas Latviešu Apvienības gadskārtējo kongresu sarīkot Čikagā, kas satiksmes ziņā atrodas labvēlīgā situācijā un pēc latviešu apdzīvotības ir otrā vietā aiz Nujorkas. Kongresa organizēšanas darbus Čikagas organizācijas ar Čikagas Latviešu Organizāciju priekšgalā apņemas veikt, ieskaitot pārstāvju noviešošanu kongresa laikā. Šo iegosinājumu ALA's Centrālā valde apspriedīs savā nākamā valdes sēdē 24. nov. Vašingtonā, Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienība sāk savu darbu 10. novembrī š. g., pārorganizējot par apvienību Čikagas latviešu apvienoto bēgļu palīdzības komiteju.

Amerikas Latviešu Apvienībā ietilpstošās organizācijas gandrīz visas izteikušās pret ārkārtējā kongresa sasaukšanu novembrī vai decembrī, jo nesaskata sevišķu vajadzību, pie tam tas būtu saistīts ar lieliem materiāliem upuriem un laika patēriņu.

Portlandes (Oregonā) latviešu rīcības komitejas pr-dis A. Berķis piesūtījis ALA's Kultūras Fondam š. g. 21. oktobra rakstnieku vakara tīro atlikumu $43,80. Ar to Latviešu Amerikas Apvienības Kultūras Fondā ir jau kopsummā ienācis $385,60. Kultūras Fonda valde ziedotājiem izsaka sirsnīgu pateicību.

-ve.

*

Bostonā un tās apkārtnē esošajās universitātēs studējošie latvieši nodibināja Latviešu Studentu centrālās savienības kopu. Kopas valdē ievēlēja studentus Manguli, Rašmani un Ķirsi. Kopas dibināšanas esapulcē bija ieradušies arī prof. P. Starcs, no Nujorkas, vēsturnieks K. Skapars, DV Apvienības Bostonā priekšnieks V. Antiņš un ALA valdes vicepriekšsēdis V. Lambergs, kas runāja par latviešu akadēmiskās saimes uzdevumiem zinātnes un sabiedriskā laukā.

*

Pie Amerikas latviešu tautiskās savienības Bostonā nodibināta Akadēmiskā Sekcija, par kuŗas priekšsēdi ievēlēts prof. E. Laimiņš un locekļiem inž. B. Skulte, māc. N. Ozols un mag. phil. A. Cīrule. Kopa apzinās Lielbostonā dzīvojošos studējošos un studijas beigušos, apvienojot zinātnes un mākslas darbiniekus kalpot Latvijai, tās zinātnei un mākslai.

*

Lāčplēša dienā, 11. novembrī DV apvienība Bostonā rīkoja piemiņas dievkalpojumu. Pārpildītajā Bostonas ev.-lut. Trīsvienības draudzes baznīcā svinīgā gājienā ar LKOK plkv. Kreišmani priekšgalā skauti un gaidas ienesa Latvijas un ASV karogus. Dievvārdus teica mācītājs J. Sīpols. Koncerta daļā piedalījās koncertdziedātāja M. Lamberga un brīvmākslnieks J. Spalviņš (ērģeles). Dievkalpojumu noslēdza draudzes dziedātā Latvijas himna.

*

DV apvienība Bostonā rīko svētdien, 9. decembrī, plkst. 5. Columbus Ave, Roxbury, žurnālista Osvalda Akmeņiņa priekšlasījumu par tematu „Latviešu pilskalns Bostonā". Lektors apcerēs latviešu organizāciju un sabiedriskās dzīves attīstību un norisi no pirmo latviešu iebraukšanas līdz mūsu trimdinieku iebraukšanai.

*

Bostonas latviešu organizāciju padome saskarē ar Latvijas valsts svētku dienu iekārtos latvisku propagandas skatlogu Bostonā iepretī valdības namam 17., 18. un 19. novembrī.

DAUGAVAS VANAGI

ASV

PĀRSKATS

par tautiešu aprūpei ziedotiem līdzekļiem un to izlietāšanu 1951. g augusta mēnesī.

I. Ieņēmumi.

Ziedojuši zemāk minētie tautieši:

Alksnis Viktors $1.00; Antmanis Teodors $1.00; Baltgalvis Alfreds $2.00; Bērziņš Aleksandrs $5.00; Bērziņš Anna $1.00; Bērziņš Jānis Voldemārs $10.00; Braciņš Otto $2; Caune Jēkabs $5.00; Eglājs Alfreds $2.00; Eglīte Matilde $5.00; Ērglis Lilija $3.00; Ermanis Kārlis $2.00; Fogts E. $2.00; Grants E. $1.50; Grauds D. $1.00; Grīnvalds Kārlis $2.00; Grundsbergs Jānis $2.00; Ikstrums Jānis $2.00; Jankovskis Jēkabs $5.00; Jaunarājs Arvīds $5.00; Jaunzems Verners $1.00; Kaņepsons Jānis $5.00; Kanieris Erna $1.00; Kārkliņš Zigurds $2.00; Kinstlers Oskars $2.00; Kļaviņš Arvīds $2.00; Kļaviņš V. $1.50; Krasts Viktors $5.00; Kušķis J. $5.00; Lapsa Jānis $1.00; Lasmanis Alfreds $1.00; Laugalis Visvaldis $10.00; Lazdiņa Irēna $1.00; Leimanis Eriks $2.00; Liepiņš Arvīds $5.00; Liepiņš Ervalds $5.00; Liepiņš Jānis $1; Lukāzis Jēkabs $2.00; Maksimovs E. $5.00; Malcenieks Arvīds $2.00; Milskaudze Adriāns $3.00; Neimanis A. $5.00; Ozoliņš Jānis $1.00; Pilmanis Arvīns $5.00; Plate Andrejs $2.00; Pontags Jānis $1.00; Puķīte Irēna $1.00; Reinfelds V. $3.00; Reinholds Otto $3.00; Reņķis Jānis $0.50; Resnais O. $10.00; Ritmanis Z. $1.00; Ropšs — Linats Leonīds $2.00; Sāliņš Erika $2.00; Sīlis Kārlis $1.00; Sīlis Teodors $5.00; Sīmansons Raimonds $1.00; Šneiders Elza $5.00; Šneiders Jānis $2.00; Sniķeris Jēkabs $1.00; Spalāns Aina $1.00; Spalāns Malda $1.00; Spalāns Pēteris $2.00; Spilbergs Veronika $5.00; Spunde V. $1.00; Stendzans Krišs $5.00; Tiltiņš Zenta $1.00; Ūdris Nikolajs $1.00 Ūdris Voldemārs $5.00; Ulbergs Jēkabs $2.00; Urjānis T. $2; Vadzemnieks O. $0.50; Varlejs K. $3.00; Varslavans Ida $5.00; Vensko Elza $10.00; Vizulis Voldemārs $5.00; Volgajeva A. $5.00; Zariņš Kārlis $1.00; Zempurs Indulis $2.50; Žibners Harijs $2.00; Ziverts Manfreds $1; Zolts A. $5.00; Zuika Milda $1.00; Zvērs Juris $5.00 A. G. $1.00; G. P. un S. P. $4.00.

Atlikums kasē uz 1951. gada 1 augustu:

DV Pārstāvībā ASV $500.97; DV Apv. Bostonā $53.08; DV Apv. Misisipi $17.50; DV Apv. Vašingtonā, D. C. $144.12. Kopā $966.17

II. Izdevumi.

Pabalsts V. Jaugietei, Louisvillē, Ky. steidzamas operācijas gadījumā $150.00; Pabalsts Kļaviņu ģimenes bāreņiem $50.00; Pabalsts tautiešiem Austrijā $150.00; DV Apvienības Bostonā pabalsts O. Veinbergam $30.00, Kopā $380.00.

III. DV Rietumvācijas Centrālās valdes kontā aprūpes vajadzībām:

Atlikums uz 1951. g. 1. augustu: $2.962.25; Iemaksāts šinī mēnesī $100.00;. Kopā $3.062.25. Izmaksāts šinī mēnesī $920.00; Atlikums uz 1951. g. 1. septembri $2.142.25.

IV. Kasē uz 1951. g. 1. septembri: DV Pārstāvībā ASV $276.47; DV Apv. Bostonā $48.08; DV Apv. Vašingtonā, D. C. $144.12; DV Apv. Misisipi $17.50. Kopā $486.17.

J. Vinters, kasieris **A. Līdacis,** DV Pārstāvis ASV

Angelika Gailīte

MĒS

Ir diena gadā, kam ir spēks: par spīti lietum un gam — vai rudens miglai spēj izdzēst ikdienu un izs svētku spožumu, vai tas būtu zemē, vai svešos ceļos. 18. no bris ir mūsu vienotājs mīļe uz Latviju — neatkarīgu, t valsti.

Tālē mirdz 18. novembris, mēs piedzivojām kā īstus naci lus svētkus savā valstī. Tur l gājieni uz Brāļu kapiem godbi un pateicībā pret tiem, kas dzīvību likuši valsts brīvības pa tos. Tur svētbrīži dievnamos. mūsu karavīru skates Vienības kumā. Dziesmas un mūzika Na nālā Operā. Un pati Rīga tūk un tūkstoš ugunīs un atspīdu kas ar katru gadu kļuva jo mīļāki un skaistāki.

Šo krāšņumu glabā tautas sele, un no tās tas nezudīs, ka dzīvos tie, kas to skatījuši. — mēs esam pieredzējuši arī du 18. novembri mūsu pašu ze kad varmācīgi iebrucēji to pildīja un nomāca katru brīvu mu. Tad neatmirdzēja ielās ne na uguntiņa, nepacēlās nevi Latvijas karogs. Tad ārēji mu uzspieda darba dienu, gaŗu un ļoku. Toties karstāk dega m sirdis. Ikviens īsts latvietis a nājās šo dienu kā dziļi traģis svētkus lielās sērās. Un tādi ir mūsu tuviniekiem viņā pusē tagad.

Vēlāk trimdā, kad mēs atkal rējām visus septiņus gaŗos ga pulcēties, lai svinētu 18. nove bri, kaut dažbrīd pilnīgi nepie roiā apkārtnē, latviskais gars tēvzemes mīlestība lika aizmi ārieni un radīt svētku izjūtu, k ar skumju noskaņu, kaut tālu no dzimtās zemes.

Tas viss liecina par mūsu atkarības gribu. Mēs esam dz tauta ar neklusināmām brīvīb alkām. Mēs apzināmies savas t sības un upuŗus, ko esam nes valsts izcīnīšanai un aizstāvē nai.

Aizvēsturiskajos laikos, prie gadu tūkstošiem, izraudzījušies s dzīves vietu Baltijas jūras piekr stē, starp Rietumiem un Austr miem, mūsu tauta aizvien ir dzīv jusi krusteelēs un aizvien ir izj tusi citu tautu varas tieksmes.

Mūsu tālo senču brīvības cīņ ilga tepat gadu simteni pret tie kas teicās nest viņiem priecas m cību, bet atnesa sūru darbu un u lika važas. Tomēr tautā neizska da dzīvo garu un daiļuma ilgas, k atspoguļojas mūsu folklorā. Palik dzīvas neatkarības tieksmes, k atkārtoti izpaudās nemieros. Sāk ar 18. gs. tie kļuva arvien plašāk

Neatkarības tieskmes kļuva a zīmīgas Tautiskā Atmodas laikm tā, kad latvieši bija jau sasnieg šī lielāku patstāvību kā tiesiskaj tā saimnieciskajā ziņā; kad bija ja augsti izglītoti latvieši — organ zētāji un ceļa rādītāji; kad dzie minieki Auseklis un Pumpurs šķ la tautā sajūsmas dzirkstis.

Šī neatkarības griba lika dāu dziem piedalīties un ciest 1905 gada revolūcijā. Tā veda cīņā mū su strēlniekus un iedvesmoja viņu varoņdarbiem Pirmajā Pasaules ka rā.

Un citiem — vecākai paaudze — tā tai pašā laikā apgaismoj ceļu organizācijai. Tā veidojās Centrālā Bēgļu Apgādāšanas Ko miteja. Pēc 1. krievu revolūcijas 1917. g. radās Latvijas novadu — Vidzemes, Kurzemes — Zemgales un Latgales Zemes Padomes, kas katra par sevi lēma, ka atsevišķas Latvijas daļas jāapvieno. Šis — pirmais ceļš uz Latvijas valsti.

Krievijas Pagaidu valdība, kas sevi dēvējās par demokratisku, istenībā nebija atteikusies no imperiālistiskajiem mērķiem. Krievijas Satversmes Sapulces progresīvie locekļi solīja latviešiem un igauņiem lielu zēlastību — tautskolu mātes valodā — un tas bija viss.

Tad latvieši nolēma rīkoties patstāvīgi. 1917. g. oktobrī Pēterpilī latviešu nacionālo organizāciju pārstāvji izveidoja Nacionālo Padomi, kas reprezentēja apvienoto Latviju.

Vācu okupētajā Latvijas daļā nodibinājās demokratiskais bloks, kuŗā tais pašos nolūkos darbojās K. Ulmanis, M. Skujenieks u. c.

1918. gada februārī, vāci okupēja visu Vidzemi un Latgali. Tā pašā gada marta mēnesī Vācija Brestļitovskā noliga separātu mieru ar Pad. Krieviju. Šis miera līgums Latviju sadalīja starp Vāciju un Krieviju, kam atstāja Latgali. Pārējā Latvijā un Igaunijā vācieši plānoja dibināt Baltijas hercogisti, par kuŗas valdnieku bija izraudzīts viens no Vilhelma II. dēliem.

Vēstules

Izlasījis rakstu „Saruna ar prof. M. Kasaku", latvju censoni—zēnu, kuŗu 1905. gada vētras izstūmušas no dzimtenes un iesviedušas pasaules bangās un kuŗu raibais trimdas ceļš (tāpat kā šo rindiņu rakstītājam) gājis visupirms caur Odesu, (Iespiests Latvijas š. g. 3. novembŗa n-rā), atzīstu par savu pienākumu laikraksta Latvija lasītājiem teikt sekojošo: īsi pirms 1905. gada Odesā dzīvoja divi sirsnīgi mūsu tautieši, patrioti, Odesas latviešu biedrības vadītāji, tagadējā Dr. un profesora M. Kasaka brālis Jānis Kasaks un mūsu dziedoņa — V. Kadiķa—Ančarova tēvs — Jānis Kadiķis.

Šie divi dedzīgie tautieši bija tie, kas rūpējās par tā laikmeta bēgļiem, kas — likteņa spiesti — bija nonākuši Odesā, atrazdamies līdzīgā stāvoklī kā tagad

Programmā: Emīls Dārziņš, A. ķis un Jānis Kasaks tos visus uzņēma savā pajumtē un enerģiski ķērās pie līdzekļu vākšanas šo personu tālākam ce am uz nezināmo un svešo tāli.

Jānis Kasaks repatriējās uz dzimteni. Mira Rīgā un apglabāts Meža kapos. Jānim Kadiķim liktenis nebija lēmis ieraudzīt atsvabināto dzimteni — brīvo Latviju — jo viņš mira Odesā ar sirds trieku pirmā pasaules kara laikā.

Edv. Silgalvis

18. NOVEMBRIS

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ka mūsu valsts proklamēšana nav nekāda nejaušība, bet jau saistās ne vien ar veselu rindu priekšnoteikumu, bet vēl vairāk ar gaŗu rindu mūsu tautas iepriekšējas darbošanās un cīņu, ka pati mūsu valsts izcīnīšana savukārt ir smagu cīņu, upuŗu un pūliņu rezultāts, mēs jau varam ar pietiekamu gandarījumu teikt, ka arī pēc tam, kad mūsu tauta jau bija padarīta par vaņģinieci, tā ir centusies darīt visu iespējamo, lai tā varētu izkļūt no sava gūsta un kļūt atkal pati par sava likteņa veidotāju.

Bet kā bieži arī iepriekš, cauri gadusimteņiem un desmitiem, mūsu tautas vai tās dedzīgākās daļas pūlēm un cīņām vēl nebija iecerēto panākumu, tā mums bija jāpieredz pagājušos desmit agonijas gados, ka arī mūsu tāda vai cita veida darbošanās vēl palika bez sasnieguma un ka arī mūsu tautas lepnākās un viriskīgākās daļas mēģinājums pasargāt tautu un zemi no tagadējā likteņa ar savu upuŗi pateicības un goddevības vietā guva pārprasto un vajāto tiesu.

Visi šie atbrīvošanās centieni, cīņas un upuŗi, kādā veidā tie arī bijuši vai tie jau devuši uzvaras, vai ne, nav nekas cits, kā mūsu tautas nesalaužamās brīvības gribas apliecinājums, kas izriet no pašas viņas būtības. Ja nebūtu šīs darbošanās un gatavības ziedoties tādu briesmu priekšā, mēs būtu ne vien nelaimīga, bet arī nožēlojama tauta. Un varbūt arī nepelnītu tā, pēc kā mēs tiecamies.

Mēs te vairs neatkārtosim to, ko visi zinām, ka mūsu tautai pašai tagad ir nemla kalna sevis aizstāvēšanās un atbrīvošanās iespēja un kāds pienākums ar to ir uzlikts mums. Nesāksim arī uzskaitīt šī pienākuma veidus. 18. novembris jau pats dod arī šo norādījumu. Tās runā uz mums kā mūsu vēsture, kā mūsu tagadne, kā mūsu uzdevums un arī programma.

Nav arī vairs jāsaka, ka mūsu valsts vēl pastāv. Un ne tikai tāpēc, ka dažas citas valstis nav atzinušas tās iznīcināšanu. Arī tas ir svarīgi. Lai paldies arī par to! Par šī veida pastāvēšanu mēs tomēr esam baidījušies vai katrā konferencē. Mūsu valsts vēl pastāv arī uz vēl drošākiem pamatiem. Tā pastāv mūsu tautas sirdī un gribā. Varbūt tas izklausās kā fraze, bet tā ir īsta un pat taustāma reālitāte. Kamēr vien kāda valsts vēl pastāv savu pavalstnieku jūtās un gribā, tā nav iznīcināma, kamēr vien tie dzīvo. Šīs pastāvēšanas dēļ mūsu valsts sāk no jauna parādīties arī dažādās starptautiskās izrīcībās. Mazāk pasaules sirdsapziņas un līdzjūtības kā daudzu citu tautu līdzīga likteņa un vēl daudzu citu tautu bailu dēļ no līdzīga likteņa.

Briesmas, no kuŗām mēs un citas Baltijas tautas centāmies pasauli jau laikus, bet veltīgi brīdināt, kļūdamas arvien lielākas un veldamās arvien tālāk, ir beidzot likušas pavērties jau gandrīz visu citu tautu acīm. Un jau noticis pirmais mēģinājums apturēt varu ar varu.

Trešā pasaules kara ugunskurs jau ir iededzies, lai arī pagaidām deg vēl it kā tikai iekuri un cilvēki vēl bažīgi raugās, lai liesmas pilnīgi nepārņemtu arī lielās pagales.

Jaunais valsts gads, kuŗā tagad ieejam, sākas tātad jau daudz skaidrākā starptautiskā situācijā. Arī mūsu vieta tur tiek jau labāk saskatīta.

Tas stiprina mūsu palāvību.

Kad un kā pasaules notikumi sarežģīsies tā, ka vairs nevarēs novērst vai, pareizāk sakot, atlikt izšķirīgo norēķināšanos, to vēl nevar pateikt neviens. Arī Maskava ne.

Lai nu kas un kā notiktu, ļaunāk mūsu tautai kā tagad, vairs nevar būt.

Bija ticība Latvijas valstij, kad tās vēl nebija. Bija ticība un uzticība tai, kad tā veidojās un pastāvēja. Bija ticība un uzticība, kad tā jau likās galīgi iznīcināta. Un būs, lai tā atkal paceltos, vienalga, kas vēl būtu jāpieredz.

Tak uzticība ir darbošanās. Uzticība vieglumā nava vēl nekas. Tikai uzticība vissmagākā pārbaudījumu priekšā parāda savu īstumu. Uzticība līdz galam nereti tiešām ir uzticība līdz galam. No tā rodas tautas un valsts spēks. Tas nepastāv vairs tikai dzīvajos. Tas izaug no tiem, kas atraduši sevī spēku darobties, ciest, cīnīties un, ja vajadzīgs, arī mirt, lai dzīvotu tauta.

Garīgajā sasaistībā ar mūsu aizvestajiem lai vairojas mūsu spēks darboties tiesību un taisnības patiesai uzvarai.

Viens no dedzīgākajiem Baltijas patstāvības cīnītājiem, sveštautietis, jau pirms simts gadiem ir teicis: „Vēsture rāda, ka šī zeme ir kas augstāks nekā vienkāršs traucējums uz lielas, ar savu trokšni pasauli piepildījušas valsts robežām. Ne reizi vien nostādīta bezdibeņa malā, šī zeme nekad nav ļāvusies aiziet gluži bojā. Kā gan jūs, krievi, varētu apsvērt tādas zemes nākotni, kas pildījusi lielāko uzticības zvērestu: palikusi uzticīga sev pašai. Mūžīgās tiesības ved arī pie ceļiem, kas iet gar gāztiem troņiem un lielu valstu drupām. Lielā valsts lai par daudz nepaļaujās, ja pie tās šūpuļa vēl nedziedāja par tās bojā eju." Tas reiz jau piepildījās.

Nav tiesa, ka vēsture neatkārtojoties!

Jaunā gadā ieejot mēdz vēlēt jaunu laimi. Lai mums tā atkal reiz būtu!

Angelika Gailīte

MĒS ESAM DZĪVA TAUTA

Ir diena gadā, kam ir īpats spēks: par spīti lietum un sniegam vai rudens miglai tā spēj izdzēst ikdienu un izstarot svētku spožumu, vai tas būtu savā zemē, vai svešos ceļos. 18. novembris ir mūsu vienotājs milestībā uz Latviju — neatkarīgu, brīvu valsti.

Tālē mirdz 18. novembris, ko mēs piedzīvojām kā īstus nacionālus svētkus savā valstī. Tur lielie gājieni uz Brāļu kapiem godbijībā un pateicībā pret tiem, kas savu dzīvību likuši valsts brīvības pamatos. Tur svētbrīži dievnamos. Tur mūsu karavīru skates Vienības laukumā. Dziesmas un mūzika Nacionālā Operā. Un pati Rīga tūkstoš un tūkstoš ugunīs un atspīdumos, kas ar katru gadu kļuva jo gaumīgāki un skaistāki.

Šo krāšņumu glabā tautas dvēsele, un no tās tas nezudīs, kamēr dzīvos tie, kas to skatījuši. Bet — mēs esam pieredzējuši arī citādu 18. novembri mūsu pašu zemē, kad varmācīgi iebrucēji to pārpildīja un nomāca katru brīvu domu. Tad neatmirdzēja ielās neviena uguntiņa, nepacēlās neviens Latvijas karogs. Tad ārēji mums uzspieda darba dienu, garu un pelēku. Toties karstāk dega mūsu sirdis. Ikviens īsts latviet.s apzinājās šo dienu kā dzīli traģiskus svētkus lielās sērās. Un tādi tie ir mūsu tuviniekiem viņā pusē arī tagad.

Vēlāk trimdā, kad mēs aukstā varējām visus septiņus gaŗos gadus pulcēties, lai svinētu 18. novembri, kaut dažbrīd pilnīgi nepiemērotā apkārtnē, latviskais gars un tēvzemes mīlestība lika aizmirst ārieni un radīt svētku izjūtu, kaut ar skumju noskaņu, kaut tālumā no dzimtās zemes.

Tas viss liecina par mūsu neatkarības gribu. Mēs esam dzīva tauta ar neklusināmām brīvības alkām. Mēs apzināmies savas tiesības un uzdevumus, ko esam nesuši valsts izcinīšanai un aizstāvēšanai.

Aizvēsturiskajos laikos, priekš gadu tūkstošiem, izraudzījušies sev dzīves vietu Baltijas jūras piekrastē, starp Rietumiem un Austrumiem, mūsu tauta aizvien ir dzīvojusi krustceļēs un aizvien ir izjutusi citu tautu varas tieksmes.

Mūsu tālo senču brīvības cīņas ilga tepat gadu simteni pret tiem kas teicās nest viņiem priecas mācību, bet atnesa sūru darbu un uzlika važas. Tomēr tautā neizskauda dzīvo garu un daiļuma ilgas, kas atspoguļojas mūsu folklorā. Palika dzīvas neatkarības tieksmes, kas atkārtoti izpaudās nemieros. Sākot ar 18. gs. tie kļuva arvien plašāki.

Neatkarības tieksmes kļuva apzinīgas Tautiskā Atmodas laikmetā, kad latvieši bija jau sasnieguši lielāku patstāvību kā tiesiskajā, tā saimnieciskajā ziņā, kad bija jau augsti izglītoti latvieši — organizētāji un ceļa rādītāji; kad dziesminieki Auseklis un Pumpurs šķīla tautā sajūsmas dzirksteles.

Šī neatkarības griba lika daudziem piedalīties un ciest 1905. gada revolūcijā. Tā veda cīņā mūsu strēlniekus un iedvesmoja viņus varoņdarbiem Pirmajā Pasaules karā.

Un citiem — vecākai paaudzei — tā tai pašā laikā apgaismoja ceļu organizācijai. **Tā veidojās** Centrālā Bēgļu Apgādāšanas Komiteja. Pēc 1. krievu revolūcijas 1917. g. rādās Latvijas novadu — Vidzemes, Kurzemes — Zemgales un Latgales Zemes Padomes, kas katra par sevi lēma, ka atsevišķas Latvijas daļas jāapvieno. Šis — pirmais ceļš uz Latvijas valsti.

Krievijas Pagaidu valdība, kas sevi dēvējās par demokratisku, īstenībā nebija atteikusies no imperiālistiskajiem mērķiem. Krievijas Satversmes Sapulces progresīvie locekļi solīja latviešiem un igauņiem lielu žēlastību — tautskolu mātes valodā — un tas bija viss.

Tad latvieši nolēma rīkoties patstāvīgi. 1917. g. oktobrī Pēterpilī latviešu nacionālo organizāciju pārstāvji izveidoja Nacionālo Padomi, kas reprezentēja apvienoto Latviju.

Vācu okupētajā Latvijas daļā nodibinājās demokratiskais bloks, kurā tais pašos nolūkos darbojās K. Ulmanis, M. Skujenieks u. c.

1918. gada februārī, vāci okupēja visu Vidzemi un Latgali. Tā paša gada marta mēnesī Vācija Brestļitovskā nolīga separātu miru ar Pad. Krieviju. Šis miera līgums Latviju sadalīja starp Vāciju un Krieviju, kam atstāja Latgali. Pārējā Latvijā un Igaunijā vācieši plānoja dibināt Baltijas hercogisti, par kuŗas valdnieku bija izraudzīts viens no Vilhelma II. dēliem.

Sabiedroto — Anglijas, Francijas un ASV uzvara un revolūcija izjauca šos plānus.

Latviešu politiķi, to starpā Z. A. Meierovics, ko Nac. Pad. bija deleģējusi uz ārzemēm, panāca, ka Anglija jau 1918. g. 11 novembrī, pamiera dienā, atzina Latvijas valsti de facto. Latviešu organizācijas: Zemes Padomes, Nac. Pad., Bēgļu Apgād. Centrālkomiteja un Nacionālo Karaviru Padome un Demokratiskais bloks apvienojās 1918. g. 17. nov. Rīgā un nodibināja Tautas Padomi, kam līdz Satv. Sapulces sanākšanai piederēja suverēnā vara. Par Tautas Padomes priekšsēdi ievēlēja J. Čaksti. Latvijas Pagaidu valdību uzdeva sastādīt Kārlim Ulmanim. 1918. g. 18. nov. Rīgā, Nacionālā teātŗa telpās notika svinīgā sanāksme, kur proklamēja neatkarīgu Latvijas valsti.

Pirmais ministru prezidents K. Ulmanis uzaicināja Latvijas pilsoņus ziedot savus spēkus savas valsts labā, lai to izveidotu tādu, kas būtu labāka kā tās divas, kas karā un revolūcijā gājušas bojā.

Sapulcē zem Latvijas karoga, atskanot valsts himnai, valdīja svētsinīgums un cieša apņemšanās. Bet ārā jaunās valsts galvaspilsētas ielās bija tumsa un skanēja svešas — okupantu — varas pieši.

Tā tas bija toreiz, šai izšķirējā Latvijas dienā. Un tomēr — grūtās cīņas, kas ilga gandrīz divi gadi, Latvija atbrīvojās no visiem iebrucējiem, kā Krievumu, tā Austrumu. To jaunā valsts panāca ar latvieša karavīru varonību, viņu gudro vadību, ar valdības neatlaidību un tautas nedalītu atbalstu.

Neilgā miera laikā, bez jebkādām reparācijām un cita atbalsta no ārienes, dziedējot kara brūces un veidojot valsts iekārtu, Latvija guva tādus panākumus, kā materiālajā, tā garīgajā dzīvē, ka šim laikmetam ar pilnām tiesībām pienākas tikai viens apzīmējums — Latvijas ziedu laiki.

Un kaut tagad viss no jauna sagrauts un samīdīts, kaut tauta cieš lielāko pazemojumu un neizsakāmas mokas, mums ir pamats ticēt Latvijas atdzimšanai brīvā tautu saimē, jo mēs to esam brīvu un ziedošu redzējuši. Mums ir tas pamats un paraugs, kuŗa 1918. g. 18. novembrī nebija — un tomēr viņi uzvarēja.

Mūsu ticība, vienotība un darba spējas nedrīkst būt mazākas. To mums atgādina, uz to mūs iedvesmo

18. novembris.

18. novembris, Latvijas demokratiskās republikas proklamēšanas diena, liek katru gadu atcerēties latvju tautas ciņu par politisko neatkarību un tās nozīmi viņas kutūrālā attīstībā. Neapstrīdami fakti atsedz tautas varonību šajās cīņās un strauju kalnā kāpšanu neatkarības gados.

Bet kas viņai deva spēku izturēt, nepagurt kā cīņās, tā arī darbā? Nebija vieļi tuvākos un tālākos nedraudzīgos kaimiņus piespiest nolikt ieročus, atmest domu par mūsu zemes iekaŗošanu un tautas izmantošanu. Reizēm tautai pašai bija jānoliek ieroči un jāgaida izdevīgs brīdis, lai nokratītu svešinieku jūgu, un jāgaida bija pat gadu simteņi. Nepieciešama bija izturība un lielu grūtību pārvarēšana: piem., fiziskā spēka saglabāšana un garīgās modrības uzturēšana dzimtniecības laikā, ilgstošo kaŗu un bada gados, svešinieku virskundzības un pārtautošanas laikmetos.

Mag. hist. P. Dreimanis

Latvju tautas brīvības gars

Kāds spēks viņu stiprināja un vadīja saimniecības vairākkārtējā atjaunošanā, dzīvā spēka saglabāšanā un pavairošanā?

Pēc ilgstošas cīņas — nemieriem, pasīvās pretošanās un sūdzībām krita dzimtniecības važas: mierīga, nosvērta latviskās stājas uzturēšana liecināja par pārtautotāju veltīgām pūlēm; diezgan strauji sasniegumi saimniecībā un garīgās kultūras laukā pavēra durvis politiskai neatkarībai. Latviju dēlu varonība kaujās to nodrošināja, kamēr viltus, krāpšanas un pārsvara viens pret simtu dēļ latviešiem atkal bija jāzaudē brīvība vai jāatstāj dzimtene.

Bet tautas iekšējais spēks nav salauzts. Tas dzimtenē tautiešus pieradina pie pārcilvēcīgas izturības un dzen partizānos, Sibirijas un citās koncentrācijas nometnēs, kā arī vergu darbos vada viņus līdz nāves brīdim, un tos, kas izklīduši pa visu plašo pasauli, pamudina informēt brīvo nāciju valdības par notikumiem mūsu zemē un mums izdarītām pārestībām, liek atmest savrupceļu staigāšanu, organizēties un dot līdzekļus cīņai par taisnību un cilvēcību, kā arī strādāt mācīties un modināt citas tautas, norādot tām, ka latvju tautas liktenis var skart arī tās tautas, kas vēl ir brīvas, bet negrib saprast, kādas briesmas tām draud no sarkanā pūķa. Šis iekšējais spēks ir darbojies visos gadu simteņos un nav atstājis latvju tautu arī tagad. Tas ir brīvības gars.

Šis gars iedrošināja latvju senčus stāties pretim Dānijas un Skandināvijas vikingiem un pat aizveda viņus uz ienaidnieku zemi. Skandināvi tad lūdza savus dievus, lai tie pasarga viņus no kuršiem. Kurši bija arī tie, kas no savas zemes laivās devās uz Rīgu, lai atbrīvotu mūsu zemi no vācu iecelotājiem.

Brīvības gars 100 gadus vadīja zemgaļus cīņās pret tā laikmeta labākiem Teutoņu ordeņa karapulkiem un pašus zemgaļu karavīrus beigās aizveda pāri robežai, neļāva viņiem padoties pārspēkam.

Brīvības gars lika kuršu ķoniņiem Peniķa vadībā atbalstīt Valteru Pletenbergu cīņā pret krieviem, kas postīja latviešu zemi un centās uzkundzēties par viņiem 16. gs. sākumā.

Arī turpmākos kaŗos brīvības gara ietekmē latvieši piedāvāja savus spēkus attiecīgām valdībām zemes aizsardzībai pret ārējo ienaidnieku. Nebija viņu vaina, ja valdības šos piedāvājumus parasti noraidīja, baidīdamās dot dzimtļaudīm rokās ieročus.

Brīvības gars izpaužas arī dainās un citās tradicijās kā īgnums pret uzspiesto dzimtniecību un tās sekām. Ar šo nebrīvību tauta nekad gav samierinnājusies. Viņā viennēr ir vērojamas augšāmcelšanās tieksmes. Par tām liecina kā mīnētās tradicijas, tā arī Jānis Reiters 17. gs. un Vilhelms Steineks 18. gs., iedziļinādamies tautas dvēseliskos pārdzīvojumos. Šīs liecības pastiprina zemnieku nemieri 18. gs. otrā pusē un 19. gs. sākumā, sevišķi zemnieku sacelšanās Kaugurmuižā. Arī hernhūtismā 18. gs. un pārejā pareizticībā 19. gs. 40os gados saskatāma cenšanās atbrīvoties no muižnieku aizbildniecības reliģiskā ziņā.

19. gs. pirmajos gadu desmitos, kad tika pasludināta dzimtniecības atcelšana, tauta nevarēja samierināties ar ierobežojumiem savā brīvībā un vairākkārt mēģināja iegūt īsto brīvību. Kad tas neizdevās, tad vidzemnieki brīvības nolūkos sāka pierakstīties izceļošanai uz siltām zemēm, bet Latgales tautieši ķērās pie ieročiem.

Latvju tautas neatlaidība cīņā par brīvību un citām cilvēciskām tiesībām piespieda Krievijas valdību 19. gs. vidū izdot likumu pēc likuma, kas latvju tautai garantēja dažādas brīvības.

Tad latvietis vispirms centās kļūt saimnieciski neatkarīgs, iepērkot mājas un tanīs patstāvīgi saimniekojot. Intelligenti centās iegūt brīvību skolās, literatūrā, vispāri mākslā un zinātnē. Bet viņi uzdūrās uz cenzūras ierobežojumiem un pārtautošanas tieksmēm.

Tas deva impulsu domai par politisko neatkarību, kas jau 19. gs. 80os gados bija vērojama dažu latviešu centienos dibināt latviešu — lietuviešu ķēniņvalsti, par ko ir sprieduši Kaudzītes Reinis un tautskolu inspektors E. Grāvītis. Doma par politisko neatkarību arvienu vairāk nobrieda. Tā konstatējama Kaudzītes Reiņa tēlojuma „Gauja" un sociālistu savienības programmā 1905. gadā, kur ir prasība pēc politiskās neatkarības un muižu sadalīšanas bezzemniekiem. 1905. g. tas tomēr netika panākts. Tad sākās tik strauja latvju tautas kultūrālā attīstība, ka nebija vairs iespējams aizkavēt viņas patstāvību politiskā ziņā. Latvju strēlnieki Pirmā Pasaules kaŗa laikā pārsteidza visu pasauli ar savām spējām kaujas laukā. Latviešu bēgļu apvienība liecināja par viņu organizēšanās veiklību. Krievijas un Vācijas sabrukums atdarīja durvis šo spēju izpausmei valsts dzīvē — nodibinājās Latvijas demokratiskā republika.

Tad brīvība bija pilnīgi izcīnīta. Brīvības garam nebija vairs ierobežojumu. Tāpēc republikas laikā tas sevišķi spilgti īstenojās kā tautas labklājības un attīstības virzītājs spēks.

Bolševiku un vācu okupācijas laikā atkal bija jāatjauno cīņa par brīvību. Tad brīvības gars izpaudās jaunatnes uzvedībā: slepenos pulciņos, pretestības kustībā. Kad Vācija uzsāka kaŗu ar Padomju Savienību, tad visa tauta sacēlās pret bolševikiem, un partizāni viņus vajāja. Sekoja latviešu leģionāru varonīgās cīņas pret bolševiku frontē pie Volchovas, Kurzemē un citur. Kaujām izbeidzoties, daudzi karavīri piebiedrojās partizāniem, kas cīņu turpina pret bolševikiem vēl šodien.

Fakti runā skaidru valodu par latvju tautas brīvības garu. Ar faktiem saaužas un zināmā mērā tos paskaidro brīvības un neatkarības gara izpaudumi latviešu dzejā, sevišķi Ausekļa un Raiņa darbos.

„Klausaities vēstures soļos," klausaities — brīvības gars pavēl nepagurt cīņā, kamēr tauta neatgūst brīvību.

ZEM LATVIJAS KAROGA

KĀRĻA ULMAŅA RUNA LATVIJAS VALSTS 5 GADU SVĒTKOS

Sirmās senatnes latvju nacionālās krāsas: sarkans — balts — sarkans — pauž mūsu jaunās valsts vārdu. Sarkans — balts — sarkans — ir Latvijas karogs; sarkans — balts — sarkans — ir Latvija.

Latvija priekš mums, ap mums un iekš mums!

Pats galvenais ir pēdējais: proti — Latvija mūsos, mūsu sirdīs, mūsu pārliecībā, mūsu ticībā. Latvijas vārdam, Latvijas idejai vajag degt mūsu sirdīs ar karstu un gaišu liesmu.

Patriotisma sajūsmā iemīlēsim un mīlēsim savu Latviju. Tikai tad mēs būsim patiesi patrioti, būsim patiesi latvja vārda vērti, ja katram no mums būs Latvija sirdī.

Neļausim nodzist tai ugunij, kas tik gaiši iedegās mūsu sirdīs lielo un slaveno ciņu laikā un kas arī tagad vienīgā var mūs sasildīt un apgaismot.

Lielo ciņu laikā sarkan —balt — sarkanais karogs bija tas, kas kaŗa laukā rautin rāva uz priekšu mūsu dēlus, kas mudināja mūsu meitas iet tēvzemes sargiem palīgā, kas deva spēku visiem nest upurus, pārciest grūtības un izturēt.

No uzvaras uz uzvaru mēs gājām. Slava varoņiem! Mūžīgā piemiņa kritušiem! Bet apņemsimies būt viņu darba un piemiņas vērti un cienīgi.

Mūsu sarkan — balt — sarkanās krāsas! Ko saka viņas tam, kas savu tēviju karsti mīļo? Tā baltā stāv par patiesību un taisnību un brīvo pilsoņu godu un godīgumu.

Bet sarkanā atgādina mums tās asinis, kuŗas lijušas visos laikos, kuŗas esam gatavi izliet par brīvību un neatkarību, par tautu un tēviju.

Un kur sarkanais ar balto salejas, tur stāv rakstīta mūžīga uzticība, uzticība līdz kapam un aiz viņa, vienīgi Latvijai, mūsu Latvijai! Mācīsim tulkot šo krāsu valodu tiem, kas redz mūsu karogā tikai to sarkano vai kas vēlētos redzēt viņā vēl pavisam citas krāsas. Mācīsim un iemācīsim viņus!

Tiem, kas Latviju nes savās sirdīs, tiem viss tas ir kā dievišķā sēkla, kam būs dīgt un uzplaukt par laimes dienām Latvijas saules mūžā.

Šī laime būs jo lielāka, šī saule jo spožāka, ja mēs arvien, vai nu iedami savās ikdienas gaitās, vai savos valsts darbos, atminēsim un turēsim prātā, ka trīs lietas mums ir vajadzīgas: zināšanas, iztikšana un mūžības ideāli; prāts, manta un rakstura spēks.

Kad valsts gada svētkos pār mums un mūsu priekšā plivinās mūsu karogs, tad izmantosim šo dienu, lai atjaunotu atmiņas slaveniem notikumiem pagātnē, lai apņemtos gādāt, ka arī nākotne būtu droša.

Lausim savai sajūsmai brīvi plūst, lai stiprinātos un augtu paši, lai dēstītu mūsu bērnu sirdīs spēka un drosmes pilnu nacionālu sajūtu, tēvzemes mīlestību un lepnumu uz savu tautu un valsti.

Un tikai še, mūsu valstī, zem mūsu sarkan — balt — sarkanā karoga mēs, latvieši, pieredzējām savu ideālu piepildīšanos, še mēs arī viņus svētus uzglabāsim, tikai še mēs sasniegsim laimi un labklājību.

Visur citur mēs atkal būsim tikai svešu kungu kalpi. Latvija ir mūsu tēvija, un par viņu mēs stāvam un krītam.

Latvija ir un Latvija paliks un būs!

„Dievs, svēti Latviju!"

Edvīns Mednis

PULKVEDIS BRIEDIS UN VIŅA STRĒLNIEKI

(Turpinājums)

Tāds kopā ar trofejām bija šo ciņu tiešais, lietišķais ieguvums. Bet daudz lielāks bija šīs uzvaras morālais iespaids. Ciņā bija izgājuši zēni. Atgriezušies vīri un varoņi.

Par latvju strēlnieku uzvaru vēstīja krievu armiju virspavēlnieka stāba ziņojums. Radio raidījumu balsis šo ziņu iznēsāja pa visu Krievzemi un tālu ārpus tās robežām, — visā plašā pasaulē.

Melnā oktobŗa naktī bija uzliesmojusi spoža gaisma. Un tās mirdzums vēl nav izgaisis pat tagad.

augstāko stābu rokās. Un bieži tie bija sibiriešu vienību ģenerāļi. Līdz šim pirmās slavas vijoles bija spēlējuši sibiriešu strēlnieki. Nu vajadzēja pirmo vietu atdot kautkādiem tur sveštautiešiem un pie tam vēl zemniekiem. Un tā daž labs ģenerālis tika ievests kārdinājumā, — darīt visu, lai šie jaunie kaujas laimes lutekļi cīnītos iespējami nelabvēlīgos apstākļos. Un ja Briedis, vai citi redzamākie latvju virsnieki gribēja uzbrukumu izdarīt pēc jauniem taktiskiem paņēmieniem, tāds ģenerālis nikni uzsita dūri uz galda:

„Nekādu jaunu māžošanos nepielaidīšu.

(Turpinājums sekos

Marta Vitrupe

GĀJIENS NAKTĪ

Kā sniegi puteņo un sprēgā sals!
Stingst zvaigžņu debess, baigi liesmo kāvi
Pa ceļu nakšņainu, kam nevaid gals,
Brien drūmi sāpēs izmocīti stāvi...

Tik klusas nopūtas, kad ledus salts
Vējš sniegus iesviež pagurušā vaigā.
Bezgala vienmuļi un drūmi šalc
Tāltālu apkārt vientuļiga taiga.

— Kurp ved mūs liktens baigs? — Kāds smagi dveš,
Bet klusē nakts, un zaru tumšās vēdas,
Kā nāves rokas izpleš mūža mežs...
Sniegs lēnām aizputinā visas pēdas — — —

Kas ir šie gājēji? Kurp viņi iet
Kā ēnas spokainas caur nakti vēlo?
— Ak, latvju trimdiniekus pieminiet —
Tiem sirdis tēvzemei vēl deg un kvēlo.

Bet nav vairs Dievzemītes — Kurzemes,
Kur lēnā vēsmā kuplas druvas līgo!
Nav mīļās Vidzemes, nav Latgales,
Kur bizris šalc un ezeracis spīgo!

Kā svētums dārgs no dzimtenes tiem līdz
Tik atmiņas — tik putekļi, kas zaigo.
Tak sirds jau cerēt grib: drīz ausīs rīts!
Drīz saule lēks un uzveiks nakti baigo.

Un it kā vēsma dvēselē iešalc prieks!
Tad gaist... Vēl nakts. Vēl liesmo debess kāvi,
Un ceļu mokpilno, ko aizpūš sniegs,
Brien tālāk sāpēs izmocītie stāvi...

Pirmās kaujas bija tikai pirmais ugunīgais sveiciens latvju atjaunotai drosmei. Bet tās bija radušas dziļu atbalsi visā tautas sirdī.

Vēl nesen izmisuma taures, kā rudens vēji, bija vaimanājušas pāri tēvu zemei. Bet nu tās sargos droši bija nostājušies latvju bataljoni. To laiku izjūtas pārvērtis dižos dzejas taurējumos mūsu lielais dzejnieks, un tie vēl skan un vaimanā pāri mūsu pagātnes laukiem.

Lai ieklausāmies šais varenos dzejas taurējumos no jauna Kārļa Skalbes veltījumā:

LATVJU BATALJONIEM

Es lieku taurei vaimanāt
Pār tēvu zemes lauku,
Ka kokus liec pie zemes klāt
Tumšs padebess ar auku.
Ka latvji bēg no dzimtenes,
Kā lapas ,vēja rautas.
Raud taures tukšos tīrumos
Pēc izklīdušās tautas.
Ak, stāviet droši, ozoli,
Jūs, latvju bataljoni!
Jūs savas tautas gaišais spēks,
Sniegs nākotne jums kroni.

Šis vainags gan izrādījies diezgan ērkšķains, bet to vēl aizvien turpina nest daudzi latvju cīnītāji, un to starpā strēlnieki.

Vēsts par pirmo spilgto uzvaru ātri izplatījās visā tautā. Frontē bija noticis uzvaras brīnums. Kas to bija radījis? Jaunais virsnieks Briedis. Tā viņš uzreiz nokļuva uzmanības un daudzu cerību degpunktā.

Brieža aktivitāte tālāk pastiprinājās arī strēlsieku starpā. Pirmā kārtā viņa rotā. Pat tie karavīri, kas līdz šim bija šaubījušies, vairs nešaubījās par panākumiem, ja vien viņus vadīs Briedis. Karavīru dzīvē aktivitātei un disciplīnai ir jo augsta vērtība. Tiesības pavēlēt un disciplinārā vara ikvienam priekšniekam nāk līdz, bet autoritāte, — tā aizvien jāiegūst pašam. Šī autoritāte ir zināms mirdzums, kas saistās ap vārdu un personību. Šis mirdzums padara gaišākas pakļauto sirdis un met gaišus starus visapkārt, uzklājot gaišu un pievilcīgu plīvuri arī pārvaramām grūtībām. Tā redzam, cik augsti vērtējams ikviens autoritātes pieaugums, arī Brieža.

Daži minēto virspavēlnieka stāba ziņojumu morālā iespaida ziņā salīdzina ar valsts domnieka Goldmaņa un Zālīša pazīstamo uzsaukumu par strēlnieku daļu dibināšanu, jo arī šis ziņojums jūtami nostiprināja strēlnieku stāvokli.

Tas bija oficiāls de jure atziums, kas strēlnieku jaunās daļas, kā pilntiesīgus locekļus, ieveda krievu veco pulku starpā. Bet šis cildinājums dažos krievu karavīros pamodināja arī nenovīdību un skaudību. Tā pieņēmās, pieaugot strēlnieku panākumiem un tā izmaksāja latvju karavīriem daudz lieki izlieta asiņu vēlākās cīņās. Operāciju virsvadība jau atradās krievu

KANADĀ

T. L. S. K. ieskata par nevajadzīgu Baltiešu Studentu Kluba dibināšanu pie Toronto Universitātes.

Š. g. 11. nov. T.L.S.K. savā pilnsapulcē, apsverot igaunu un lietuviešu studentu neoficiālu ierosinājumu par Baltiešu Studentu Kluba dibināšanu pie Toronto universitātes, atzina, ka šāda kluba darbība neattīstītos sekmīgi aiz vairākiem iemesliem. Pirmkārt, katras atsevišķās nācijas studenti darbojas savās organizācijās: otrkārt, kluba pastāvēšana veicinātu tikai sadrumstalotību atsevišķo nāciju studentu vienībās, jo par eventuālā kluba biedriem varētu būt tikai Toronto Universitātē studējošie.

Latviešu Studentu Kopa nolēma gadskārtējo Ziemassvētku egpašu studentu priekšnesumiem.

Iespējams, ka eglītes vakara sarīkošanā piedalīsies arī Korporāciju Kopa.

Pilnsapulce uzņēma Studentu Kopā par aktīviem biedriem 12 jaunus kandidātus.

E. V.

MONTREĀLĀ

Uz Italiju studiju nobeigšanas nolūkā aizbraucis Eduards Upenieks. Upenieks pavadījis Kanadā pusotra gada un pēc universitātes beigšanas atgriezīsies Kanadā. Upeniekam izņēmuma veidā piešķirta Kanadas pavalstniecība.

Andris Spure ieguvis lidotāja tiesības. Cik zināms, tas ir pirmais gadījums Kanadā, kad latvietis beidzis lidotāju skolu.

Svētdienas skolas skoln. skaits jau sasniedzis 45. Skolēni sadalīti 5 grupās, kuŗām mācības būtu jānotur atsevišķi, bet grūtības sagādā telpu jautājums. Līdz šim ev.-lut. draudze noturēja svētdienas skolu vienā baznīcas zālē, kas tagad ir par šauru. Tādēļ jāmeklē jaunās, plašākas telpas, kas, protams, atkal prasa līdzekļus.

To ievērojot, atveriet savas durvis un nenoraidiet līdzekļu vācējus tukšām rokām. Savāktos līdzekļus izlietos vienīgi skolas vajadzībām un eglītes vakara sarīkošanai, kas paredzams notiks īsi pirms Ziemassvētkiem; vakarā paredzēts apdāvināt visus bērnus, arī tos, kas skolā neiet. Lai būtu iespējams laikā sagatavot dāvanu sainīšus, lūdzam bērnus pieteikt Ziņotāja redakcijai, tel. WA 4948, līdz 12. decembrim.

o

Konsulāta pagaidu adrese ir 5210 Victoria Ave, Apt. 16. Tautietī, kam nebūtu iespējams apmeklēt konsulātu parastajā darba laikā, var kārtot savas darīšanas otrdienās un ceturtdienās no pl. 7-iem līdz 8.30 vakarā. Tel. AT 7798. — Konsulāts kārto visas konsulārās lietas. Konsulātā var saņemt veidlapas Latvijas ārzemju pases pieprasīšanai. Kanadā dzīvojošiem latviešiem pases bija līdz šim jāpieprasa Londonas sūtniecībā. Pasu lietu kārtošanu tagad var izdarīt Montreālas konsulātā. Maksa par jaunu pasi ar derīgumu uz vienu gadu ir $5.50. Pases pagarināšana $5.00 par vienu gadu, Pases var pagarināt Montreālas konsulātā līdz 3 gadiem.

*

Londonas latvieši arī svešumā neaizmirst tautas senās tradicijas, kas parasti saistās ar pārmaiņām dabā. Pārejot no rudens uz ziemu, latvieši svin Mārtiņus. Vācu ietekmē viņi šai dienā liek galdā Mārtiņu zosi un līksmojas.

o

10. novembrī latviešu organizācijas Londonā — LLK un DVLN sarīkoja Mārtiņu vakaru ar mielošanos un deju. Vakars noritēja jautri un labā saskaņā.

11. novembrī, Lāčplēšu dienā, atceras izšķirīgo uzvaru pār jaunās valsts ienaidnieku un godina savus varoņus — Lāčplēšus. Šinī dienā Londonā notika minēto organizāciju kopīga sanāksme. Tautieši noklausījās šai dienai piemērotu H. Rapas priekšlasījumu un J. Niedras dziesmas R. Šēfera kundzes pavadījumā. Šo priekšnesumu ietekmē tautieši pazemībā un godbijībā nolieca savas galvas veļu valstī aizgājušo varoņu priekšā un stiprinājās cīņai par labāku tautas nākotni.

Ps.

Henrijs Nordens

JAUNATNES ŽURNĀLS VAI KOMIKBURTNĪCA?

„Cik daudziem no jums ir latviešu lasāmā grāmata?" jautāja skolotāja Irma Vīksniņa kādas Misisipi latviešu vasaras skolas audzēkņiem. No vairāk nekā 25 bērniem tikai viens nedroši pacēla roku. Būtu skolotāja prasījusi pēc komiku burtnīcām, pacelto roku būtu biezums.

Tačū lasāmā grāmata nav vienīgais, kā trūkst latviešu jaunajai paaudzei. Laikrakstos neskaitāmas reizes ir aizrādīts, ka jaunatnei nepieciešams žurnāls, kura vadībā trenēties rakstīšanā, kopt latviešu valodu un gūt visu to, kas citādi ir jāmeklē amerikāņu izdevumos. Kā citādi nākamie latvieši paturēs Amerikā tik atzīto latviešu nacionālitāti, kā uzglabās savu Eiropas kultūru un kā sarunāsies, kad kādreiz būs izdevība atgriezties brīvā Latvijā?

Jaunatnes žurnālam ir vēl otra netieša nozīme. Kamēr jaunievēl nav pilnīgi iemācījušies augstākās šķiras angļu valodu, žurnāls ar spējīgiem konsultantiem var audzināt nākamos rakstniekus un literātus, kas vēlāk tik un tā var viegli pielāgoties darbam angļu valodā. Te gan jāievēro jaunatnes audzinātāja A. Dravnieka vārdi, ka īsti jaunatnei kalpot var tikai īpašs izdevums.

Kas šajos laikos var sākt tik riskanta pasākuma kā jaunatnes izdevumu? Pieredze rāda, ka jaunieši gan labprāt interesējas par maziem un nīkstošiem pašu uz rotātora pavairotiem izdevumiem, bet atturas, kad dzird par ko lielāku. Viņi liekas būt paraduši, ka tipiskajā „jaunatnes žurnālā" tiem pasniedz to, ko kāds pieaugušais domā kā jaunatneti piemērotu. Viņi atzīst ka tos neuzskata par līdzvērtīgiem, bet runā uz tiem it kā no augšas.

Amerikāņu brīvās un demokratiskās audzināšanas rezultātā mūsu jaunieši vairs nelīksmo par to, kas ir domāts jaunatnei. Viņi prasa to, kas viņus interesē. Jā tā nav, tie lasa komikus. Šis fakts arī visvairāk atbaidījis iespējama jaunatnes žurnāla izdevējus, kas vairs lāga nezina, kuŗš no latviešu jaunatnes rakstniekiem spēs ar savu stilu jaunatni ieinteresēt. Kā saka ALA's Izglītības Sekcijas vadītājs Mārtiņš Celms, visiem mūsu jaunatnes rakstniekiem ir par maz humora spēju un tiem ir grūti sasniegt to kvalitāti, kas ir amerikāņu izdevumos. Daži, varbūt, aizrādīs, ka starp latviešu un amerikāņu rakstiem ir starpība. Bet jaunietim, kas grib lasīt, šādas starpības gan nav. Sliktākā gadījumā viņš iztiek ar komiku burtnīcu.

Otrs faktors, kas ietekmē šāda žurnāla radīšanu, ir piemērotu redaktoru trūkums. Jaunieši ir pārliecinājušies, ka daudzi no mūsu slavenajiem un pieredzējušiem rakstniekiem salīdzinājumā ar svešvalodās pieejamo literātūru ir palikuši vismaz desmit gadu iepakaļ. Rakstniekiem to nevarētu pārmest, jo kaŗa un nometņu gados kultūras progress vispār aizkavējās un jaunajā krastā daudzus traucē valodas vai laika trūkums. Mēs gan varam vēlēties, lai tie jaunākās paaudzes literāti, kas ir sekojuši modernajai attīstībai, mācījušies un trenējušies, atrastu laiku palīdzēt ar padomu arī saviem jaunākajiem brāļiem.

Jaunajam latviešu jaunatnes žurnālam vajag izaudzināt jaunu literātu paaudzi. Tas ienestu jaunas asinis mūsu rakstniecībā un ar sacensības garu iedvestu jaunu enerģiju arī mūsu vecākos literātos. Vai tas ir iespējams? Vai ir vēl pasaulē kāds, kas riskēs stāvēt aizmugurē šādam pasākumam? Kā labu zīmi ievērosim dažus faktus.

Pagājušo vasaru nedaudz jauniešu grūtā darbā bija iepelnījuši naudu. Kamēr citi pirka uzvalkus, patafonus un automobiļus, tie savu grūti iepelnīto naudu ziedoja, lai radītu žurnālu arī tiem, kas domā jauneklīgi. Drīz vien radās citi jauni laudis ar pieredzi žurnālistikā un apņēmās šim jauniešu pasākumam ziedot darbaspēku. Viens pat atstāja labi atalgotu darbu pie avīzes, lai visu laiku veltītu jauna visas pasaules latviešu jaunatnes žurnāla izdošanai. Ar nesalīdzināmu ziedošanos tika likti pamati pašu jauniešu žurnālam, kuŗa iznākšana ir paredzēta šī mēneša vidū.

Vai jaunais žurnāls varēs pastāvēt un dot jaunatnei to, ko tā bija tik ilgi gaidījusi? Vai tas paspēs savā pastāvēšanas laikā parādīt ceļu jauniem latviešu autoriem? Lai gan šo žurnālu ar lielu sirdsdegsmi atbalsta arhibīskāps Grīnbergs, latviešu rakstnieku apgāda Litera darbinieki, sabiedriskie un jaunatnes darbinieki, žurnāls varēs mūsu tautai kalpot tikai tad, ja to atbalstīs paši lasītāji. Ievērojot to, ka par katru žurnāla numuru ir jāatteicas no četrām komiku burtnīcām, vai no viena vakara lētā kinoteātrī, atbilde pilnīgi paliek lasītāju rokās.

JAUNATNEI

Ingridas Raminas panākumi

Mūsu mazā tautiete, 16 gadi vecā Ingrida Ramiņa palīdzējusi spodrināt latviešu vārdu, iegūdama 1. vietu domrakstu sacensībā angļu valodā par tematu „Ko nozīmē slimnīcas mūsu novadam". Sacensībā piedalījās 170 Kochranes Highschool skolnieku.

Ingrida ieradās Kanadā 1948. gada jūlijā un Kochranē 1950. gadā, un tagad mācās nule minētās skolas XI pakāpē. Ramiņa ģimene ir vienīgā latviešu ģimene Kochranē.

Godalgotais darbs nosūtīts tā-

Vizma

LATVIEŠU TRIMDINIEKA LŪGŠANA

Dievs, tu esi žēlīgs,
Paklausi mūsu lūgšanas,
Uzklausi mocekļu vaimanas,

Uzklausi!
Dievs, tu esi stiprs.
Remdini mūsu žēlabas,
Nožāvē mocekļu asaras.

Mierini.
Dievs, tu esi varens.
Paņem, paglāb tavās svētajās rokās
Tos, kuŗi neizsakāmi briesmīgās mokās —
Mirst par to, ka mīl savu tēvzemi,
Kuŗu tu pats Visuvarenais
Pie Baltijas jūras mums latviešiem devi.

Dievs,
Atpestī no varmākām,
Atpestī no mocītājiem.

Rūgtu asaru,
Mocekļu asiņu
Ir piemirkusi mūsu dzimtenes zeme,
Negrib tur augt vairs, svētīta maize.

Dievs, esi žēlīgs!
Izmisumā, piekusuši,
Mēs tevi lūdzam.
Svešos ceļos noguruši,
Mēs tev sūdzam
Mūsu bēdas.

1951. g., Vācijā, bēgļu nometnē.

Anna Riekste

KĀDS 18. NOVEMBRIS

Zvanam atskanot, visi, kā jau parasts, pulcējas zālē, lai saņemtu skolas vadītāja rājienus un norādījumus dienas darbam. Kad ierodamies mēs ar ģeografijas skolotāju, zēnu acis, mirdzošas un jautādamas raugās mums pretī. Pamājām galvām. Tas varētu būt vienkārši parastais rīta sveiciens, bet šorīt tas nozīmē daudz ko vairāk. Zēni to saprot, un viņu skati vairs neatlaižas no mums. Nostājamies savās vietās. Man iznāk stāvēt ar muguru pret logu un skatu pretējā sienā, pie kuŗas karājas, spilgtās krāsās mirdzēdama, sienas avīze. Jau skats grib vienaldzīgi novērsties, kad to kas vilktin velk atpakaļ. Pāri avīzei no viena stūŗa uz otru retinātiem, no sarkana papīra grieztiem, kliedzošiem burtiem vēl vakar bija skaidri lasāms:

Tā zeme vairs nepaliks kaunā,
Kas kļuvusi Staļina draugs.

Bet tagad tur tikpat skaidri, šķiet, vēl kliedzošāk stāv:

Tā zeme var palikt kaunā,
Kas kļuvusi Staļina draugs.

Paredzu nepatikšanām pilnu dienu. Tā arī ir.

Direktors, asistējot pionieŗu un komjaunatnes vadītājām, gan pa vienam, gan pulciņos nikni pratina vecāko klašu audzēkņus. Sevi valdīdama, tautas dziesmiņu dungodama, eju pa gaiteni. Man gaŗām piesarkusi, nevaļīga steidzas pionieŗu vadītāja.

„Nu, biedrene," viņa saka, „šodien, kad skolā tik daudz nepatikšanu, jūs, šķiet, esat ļoti pacilātā omā."

„Man vingrošana," atsaku, un steidzos zālē.

Jau sen laiks stundām beigties, bet skolotāju istabā vēl arvien dzirdamas skaļas, satrauktas balsis. Un tad kā pērkona grāviens satvīkušā gaisā, no gaiteņa vistālākā gala atviļņo svinīgu balsu dziedāta — Dievs, svētī Latviju. Tai vakarā aizveda trīs zēnus. Aizveda viņus, manus jaunos, straujos vanagus. Es nebiju pratusi tos pasargāt.

Notikums atzīmēts arī pilsētas laikraksta The Cochrane Northland Post pirmajā lappusē. Sūtām uzvarētājai mūsu labākās domas un izsakām prieku par pelnīto godalgojumu.

PASAULES TĀLĒS AUGSIM VIENOTI LATVIJAI

Plecs pie pleca, roku rokā,
Modri būsim tēvijai,
Slēgsim sirdis saules lokā,
Lieli augsim Latvijai.

R. Bebris.

Kur valda brīvs gars, tur cilvēkam ir atļauts iet to ceļu, ko viņš pats atzīst par labāko. Viens iet taisni uz priekšu, otrs pa labi, trešs pa kreisi un ceturts līkumo, apstājas, šaubās un atkal mēģina spert kādu soli.

Šodien, kad mēs pieminam notikumu pirms 33 gadiem, Staburaga vientuļo skautu pulciņš sveic visus tos, kas turpina sākto ceļu, nelīkumojot un nešauboties par savu soli, bet uzticīgi sekojot reiz Latvijas karogam solītam.

Latviešu zēni, jūs, kas jau vairākus gadus nelokāmi nesat sarkani balti sarkanās krāsas uz savām krūtīm, un kas neesat tās noņēmuši arī šodien. Jūs, kas šodien nevarat lielākā latviešu pulkā pieminēt 18. novembŗa notikumu, bet to darīsit klusi sasās sirdīs, jūs esat Latvijas nākotnes cerība.

Mēs zinām, ka visur, kur vien dzīvo kāds latviešu zēns, kuŗa ceļu rāda baltās lilijas zīme, vienalga, vai tas būtu Amerikas plašumos, Austrālijas klajumos, Anglijas rūpnīcu pilsētās vai Pakistānas kalnājos, visur šodien valda viena doma un viena griba — nest reiz atpakaļ mūsu svētākās krāsas uz turieni, kur plūst Daugava, Lielupe un Gauja.

Ir viegli turēt solīto tur, kur ik dienas mēs varam sastapt cilvēkus, kas šos solījumus mums atgādina. Vēl vieglāki ir brīžiem teikt — es šodien nevaru, varbūt rītdien.

Tā neteica tie latviešu jaunekļi un zēni, kas ar sauli sirdī un saules zīmi pie cepures gāja cīņās un atnesa brīvību Latvijai.

Jūs, latviešu vientuļie skauti, kas neesat vēl nolikuši malā reiz solīto, bet turpināt sākto, ne skali runājot, bet klusā ikdienas darbā, esat izvēlējušies grūtāko ceļu — pastāvēt un augt Latvijai. Esat stipri savā ticībā. Jūs neesat vientuļi un atstāti, lai arī kā tas dažu brīdi liktos. Jūsu draudzības josta apjož daudzas zemes un kontinentus. Jūsu ir daudz visā pasaulē, un nāks laiks, kad visas pasaules vējos plivinātos karogus, reiz kādā 18. novembŗa dienā mēs visi vienkopus varēsim nest mūsu tautas svētnīcā un noliekt sērojošās Mātes — Latvijas tēla priekšā.

To veikt vēlreiz klusi apsolīsimies sev dienā, kad mēs atceramies brīvās Latvijas tapšanu un asinsupurus, kas par šo brīvību ir maksāti.

Dievs, svētī Latviju.

Staburaga vientuļo skautu pulciņš.

MODRĪBA PAR SAVU GODU

Varoņu piemiņas dienā 11. novembrī 72. Rīgas (232. Kanadas) skautu vienības skautu pulciņš Toronto pulcējas vienkopus, lai savā pulciņā uzņemtu jaunus draugus.

Stāvot pret Latvijas karogu, svinīgi apsolījās dzīvot pēc skautu likumiem un augt par krietniem dēliem mūsu mātei Latvijai Oļģerts Puķītis un Ivars Zālītis. Solījumu pieņēma vad. Gunārs Kārkliņš. Jaunajiem draugiem, ko uzņēma latviešu un arī vispasaules skautu brālībā, dažus vārdus teica Jendas skautu inspektors vad. Māris Strīpnieks. Ar himnu „Dievs, svētī Latviju" noslēdzās šis svinīgais brīdis.

Pēc tam skauti mazliet pakavējās, noklausoties māc. A. Lūša stāstu par to, kā viņš, kā mazs lauku zēns uzsācis skautu gaitas 1925. gadā.

Pēc dziesmas „Zemgalē daudz zēnu brašu" skauti ar kreisās rokas spiedienu viens no otra atvadījās, lai atkal pulcētos kopā savam darbam ar mudi „Augsim vienoti Latvijai".

S. Leimanis

Pie DV apvienības Bostonā darbojošās 8. Daugavas skautu vienības gada svētki notiks 25. novembrī DV mītnē.

SKAUTI un GAIDAS,

atsaucieties! Pasaules Tālēs jūs meklē

UGUNSKURS

Kanadā: J. Deksnis, 327 Carlton St. Toronto, Ont. ASV: R. Čaks, 226 So, 76th PESt. Milwaukee 14, Wis.

VĒSTULE NO KINGSTONAS PILSĒTAS UNIVERSITĀTES

Stud. L. Harju, kas aizbraucis studēt Kvīnes universitātē Kingstonā, Ont., mums sniedz sīkas ziņas par dzīvi minētā universitātē.

„Atrodos jau ilgāku laiku šai mazajā universitātes pilsētiņā Kingstonā. Par apstākļiem nevar sūdzēties, jo dzīvokļi un uzturs ir lētāki kā Toronto. Kvīnes universitātē esam pavisam 6 latviešu studenti: 4 inženierzinātņu fakultātē un 2 humānitārajā. Vistālāk ticis Višņevskis, kuŗam šis te ir pēdējais studiju gads. Pavasarī pasaulē izies jaunu civilinženieru. Mūsu vidū ir arī viena stipendiāte Ausma Rābe, kas stipendiju ieguvusi par augstākām atzīmēm pagājušā gada pārbaudījumos. Viņa jau trešo gadu studē Faculty of Arts.

Esam visi ļoti nodarbināti lekcijās. Tiekamies tikai sestdienās un svētdienās. Bez mums, 6 aktīviem, ir vēl viens neaktīvais students — J. Vilcāns, kas saslimis ar tbc un patlaban ievietots Kingstonas sanatorijā, bet viņš cer mums piebiedroties jau martā vai aprīlī.

Hotel Dieu slimnīcā šeit strādā mūsu tautietis Dr. T. Čiekurs. Savu internista gadu tas beigs jūnijā un tad iegūs Kanadas ārsta tiesības.

Brīvā laika mums tikpat kā nav, bet ja tāds gadās, tad to pavadam bibliotēkā vai klausāmies labu mūziku. Ēkas te ir modernas: jaunceltas lasītavas, bibliotēkas, mūzikas telpas, ar vairāk tūkstoš skaņu platēm, teātŗa zāle, kafejnīcas, tenisa klubs u. c. telpas.

Kvīnes universitātē, kuŗā ir visas fakultātes, izņemot architektūras, studē ap 3.400 studentu.

No kaimiņu tautībām šeit pārstāvēts 1 igaunis — profesors Martins, kas šoruden ieradies no Zviedrijas un māca Zemes mehāniku un modernās šosejas. Te studē arī 2 igauņu un 1 lietuviešu students.

Lekciju skaits inženieriem 32-36 stundas nedēļā, bet humanitārajā fakultātē 15-26.

Bez mums Kingstonā dzīvo arī dažas latviešu ģimenes: bijušais Latvijas armijas kapelmeistars vltn. Rābe ar ģimeni (meita Ausma, kā jau teicu, studē), Vilcāna kundze, želsirdīgā māsa Aizsma Kalniņa General Hospital; viņa tur apmeklē māsu skolu, kā arī G. Zeilers ar sievu igaunieti (arī māsu skolā), par kuŗiem šeit laikraksti ievietojuši visai simpatiskus rakstus.

18. novembrī sapulcēsimies Rābes ģimenē, lai svinīgi atzīmētu mūsu lielāko nacionālo dienu."

Mīļš sveiciens studējošiem!

VIKTORS GRAVA ŠĶĪRIES NO MŪSU SAIMES

Gribēja būt viens no pirmajiem kas atgrieztos dzimtenē

Amerikāņu militārā kapsētā Painlounā pie Ņujorkas blakus Korejā kritušiem karavīriem noslēdzās kāda jauna latviešu karavīra gaitas, par ko jau ziņojām mūsu laikraksta iepriekšējā nrā.

20 gadu vecais Viktors Grava šī gada sākumā brīvprātīgi iestājās Savienoto Valstu armijā. Viņš loloja cerības, ka viņš būs viens no pirmajiem, kas atgriezīsies Latvijā. Dienestā viņš uzrādīja labas sekmes, viņu paaugstināja par dižkareivi (Pfc) un nozīmēja par valodas skolotāju pārējiem karavīriem jo viņa vienību bija paredzēts sūtīt uz Vāciju.

Nelaimes gadījums pārvilka strīpu viņa cerībām. Autobusa katastrofā naktī uz 3. novembri Gravu un vairākus citus karavīrus smagi ievainoja. Pēc izdarītās operācijas rodas sarežģījumi, un viņa stāvoklis pasliktinājās. Par dēla stāvokli telegrafiski ziņoja vecākiem Ņujorkā. Tie lidmašīnā devās uz Aterberiju, Ind., bet atrada dēlu jau mirušu.

9. novembrī Ņujorkā, Modingera bēru namā notika atvadu svētbrīdis, kuŗā bija pulcējušies daudz pavadītāju. Mācītājs Zariņš vadīja dievkalpojumu, ko ar mūzikāliem priekšnesumiem kuplināja vijolniece Norma Auziņa un Draudzes un Daugavas Vanagu koris Br. Skultes vadībā. No aizgājēja atvadījās Ņujorkas latviešu draudzes priekšnieks Stankēvics, Daugavas Vanagu vārdā Līdacis, agr. Skreija un skautu un roveŗu priekšnieks Gaujenieks. Starp ziediem novietotais šķirsts bija pārklāts ar Sav. Valstu karogu. Goda sardzē pie Latvijas karogiem stvēja skauti un gaidas.

Apbedīšana notika nākošā dienā militārā kapsētā, saskaņā ar amerikāņu militārām tradicijām. Pie valējā kapa karavīru goda sardze stāvēja savās vietās. 6 karavīri turēja virs zārka izstieptu zvaigžņoto karogu. Galvgalī bija nostājies karavīrs (pēc tautības lietuvietis), ko bija atsūtījusi kā savu pārstāvi nelaika karaspēka vienība. Blakus stāvēja karavīru komanda ar šautenēm. Māc. Zariņš teica īsu aizlūgumu latviešu un angļu valodā. Kapsētas klusumu pārsalca trīskārtēja zalve. Taurētājs lika atskanēt sēru meldijai.. Vienības pārstāvis saņēma karogu un nodeve to aizgājēja tēvam glabāšanai. Ar to iespaidīgā ceremonija ir noslēgusies. Tanī pašā laikā kapsētā notika vairāku Korejā kritušo karavīru apbedīšana.

Pēc aizgājēja sēro vecāki Fricis un Sofija Gravas, māsa Velta un svainis Jānis Vinters un daudz draugu. Viņa tēvs bija Kazdangas lauksaimniecības vidusskolas direktors.

LĀČPLĒŠU SVĒTKI TAKOMĀ

12 g. v. zēna vēstule Latvijai Amerikā

Visu dienu līst lietus. Vakarā jāiet uz Lāčplēšu svētkiem. Es esmu pavisam trīs reizes lasījis Dvēseļu puteni un tagad gribu redzēt karavīrus, kas toreiz cīnījās.

Tā kā līdz baznīcai ir krietns gabals un autobuss iz to pusi neiet, tur ierodamies stipri salijuši. Baznīca jau gandrīz pilna. Tētis, kā jau biedrības loceklis, bija priekšā un ierādīja mums vietas. Kaut gan visi cilvēki bija sanākuši, bija jāgaida mācītājs. Sāka jau palikt garlaicīgi, bet drīz vien mācītājs parādījās.

Viņš apstājās pie Latvijas karoga un nolasīja dziesmas pantu.

Visi baznīcēni iesāka dziedāt. Kad dziesma bija nodziedāta, mācītājs teica spredīki.Tad vēl sekoja vairākas dziesmas un lūgšana. Mācītājs bija Gobas kungs.

Kad dievkalpojums beidzās, biedrības priekšnieks Robiņa kungs teica, ka sekošot ziedojumu vākšana Vācijā palikušiem tautiešiem, un lai katrs ziedojot apm. 1 stundas algu. Drīz vien ziedojumu vākšana bija galā. Tētis teica runu par Lāčplēša ordeņa kavalieŗiem, kā viņi ordeni ieguvuši. Takomā ir četri Lāčplēši, viņu vārdi ir: Nikolajs Blukis, Oskars Kārkliņš, Aleksandrs Kraulis un Arveds Lazdiņš.

Bluķa kungs ordeni ir ieguvis atbrīvošanas cīņās pie Gravenišku sādžas, kur tas smagi ievainots, bet palicis kaujas laukā tālāk cīnīties. Es Bluķa kungu pazīstu, jo mēs Vācijā dzīvojām Sengvardenas nometnē kopā. Kārkliņa kungs varonīgi cīnījies arī Latgalē, pie Kārsavas, par ko ieguvis Lāčplēša ordeni. Krauļa kungs ar Lāčplēša ordeni apbalvots par cīņām pret bermontiešiem. Viņš ir virsnieks.

Lazdiņa kungs bija vienīgais piespraudis ordeni, un viņš no visiem man vislabāk patika. Lazdiņa kungs bija bruņotā auto „Zemgalietis" vadītājs, ar ko viņš pie Rīgas kājnieku kēdei pa priekšu vajājis bermontiešus. Viņš runas beigās ļāva man ordeni kārtīgi aplūkot, un man tas ļoti patika. Mēs dažādi ar viņu runājām, un viņš teica: „Dēls, mums, laikam, iznāks vēl kopā karot." Lazdiņa kungs ir 67 gadi vecs, un strādā dzelzs lietuvē ļoti grūtā darbā.

Tad dziedāja četri kungi Daugavas Vanagu dziesmu un Es karā aiziedams. Rutka kungs deklamēja par Kalēju Kalvi. Beigās visi dziedājām Dievs, svētī Latviju.

Šie Lāčplēšu svētki man patika labāk par visiem citiem svētkiem, kādos esmu bijis.

Pēteris Videnieks

SPORTS

MĒS ATGŪSIM SAVU TIESU

Mūsu dzimtenes neatkarības svētkos atmiņēsimies tās laimīgās dienas, kad visi bijām kopā un kad mūsu labākie sportisti ar izciliem panākumiem piedalījās lielajos starptautiskos sarīkojumos, cienīgi reprezentējot Latviju un mūsu sarkanbaltsarkanās krāsas, kas daudzreiz plīvoja blakus lielo valstu karogiem. Šodien, kad pasaules 75 nācijas rosīgi gatavojas nāk. g. olimpiskām spēlēm, mēs zinām, kādēļ uz tām mūs nevar ielūgt mums draudzīgās somu un norvēģu tautas To zina arī pārējās pasaules brīvās nācijas, kas ar katru dienu negātīvāk vērtē to varu, kas laupījusi mūsu brīvību un kas starptautiskā sportā tagad stājusies mūsu un pārējo Baltijas valstu vietā. Šai brīvību nepazīstošai varai nevar būt ilgstoša vieta draudzīgo un brīvo nāciju vidū, sevišķi pasaules sporta draudzības un miera svētkos — olimpiskās spēlēs. Tādēļ šodien, pieminot zaudētos un no mums šķirtos sporta draugus, nezaudēsim ticību taisnības uzvarai. Staigājot grūtos trimdas ceļus, savās sirdīs arvien nesīsim dzimtenes svēto vārdu un arī sportā nezaudēsim mūsu kultūru, kas ir dārgs mantojums no mūsu tēvu tēvu zemes.

Vēl plīvos mūsu karogs pār sirmo Rīgu un pār olimpiskiem stadioniem.

E. ŠTEINHARDS NO JAUNA PĀRŅEM TORONTO SPORTA VADĪBU

Sagādāt ikvienam Toronto plašās sporta saimes loceklim pieņemamas trenīņa iespējas populāros sporta veidos, dot kopēju startu iespējas kā latviešu vienībām pret citu tautu komandām, tādā kārtā popularizējot mūsu vārdu un pasargājot jaunatni no asimilācijas — tie ir galvenie mērķi, ar kādiem darbu sāka Toronto latviešu sporta jaunā vadība.

Toronto latviešu sportistu, 11. nov. sanāksmē, kuŗu raiti vadīja J. Ādminš un kuŗā bija ieradies arī Kanadas latviešu sporta vad. Rob. Plūme, pieņēma Toronto latviešu sporta kluba (agr. sporta kopas) statūtus, ievēlot par tā vadītāju Edmundu Šteinhardu, bet valdē 6 locekļus, kas, konstruējoties, amatus sadalīja šādi: sporta kluba vad. 1. vietnieks J. Ādminis, 2. vietnieks V. Pālena, sekretārs Jansons, kasieris Zichmanis, biedrzinis Mackars, mantzinis Šķepasts. Revizijas komisijā ievēlēja: P. Plīsi, V. Viškeri un Zundi.

TLSK PAZIŅOJUMI

Toronto latviešu sporta kluba treniņi galda tenisā notiek Sv. Andreja baznīcas zālē pirmdienās un trešdienās no pl. 6,30 - 10,30 vakarā un katra mēn. 1. un 3. svētdienā no pl. 6-10 vakarā.

Paukotāju treniņi turpat notiek pirmdienās un trešdienās no pl. 6,30 - 10,30 vakarā.

Basketbolistu treniņi pagaidām notiek otrdienās no pl. 10 - 11 vakarā un sestdienās no pl. 4 - 5 pēcpusdienās Sv. Vladimira baznīcas sporta zālē, Bathurst ielā 400.

Turpat pagaidām notiek arī treniņi sieviešu volejbolistēm — otrdienās no pl. 9 - 10 vakarā, un sestdienās no pl. 3 - 4 pēcpusdienā.

Treniņos var piedalīties visi Toronto dzīvojošie sportisti.

Šachisti, sakarā ar spēlēm iegūtām telpām, lūgti reģistrēties pie J. Ādminja, tel.: EM 4-5258, vakaros.

Kursi iesācējiem paukošanā ar floreti sāksies janvārī. Interesenti lūgti pieteikties E. Heniņam pa telef. RA 9075 vakaros.

SPRIEGAS UN SĪVAS CĪŅAS PAUKOŠANĀ

10. nov. Toronto notikušajās Amerikas latviešu zobenpaukošanas pirmajās individuālajās meistarsacīkstēs piedalījās 13 mūsu spēcīgākie ASV un Kanadas meistarklases paukotāji.

Cīņas bija reti spriegas un dalībnieki spējās vienlīdzīgi. Sīvajā konkurencē, starp citiem finālu nesasniedza vecmeistars A. Aizstrauts un tādi pazīstami paukotāji kā V. Bergs un E. Mellis.

Priekšsacīkstes bez zaudējuma beidza vecm. Z.Kaktiņš un Īmants Ritums. Viņiem sekoja Kanadas latviešu labākais paukotājs Herberts Zichmanis, Vēveris, Plorinš un nupat junioru meistarsacīkstēs seniora tiesbas ieguvušais Juris Muskats, kas bija sacīkšu lielākais pārsteigums. Līdz pat pēdējām cīņām veda vecm. Z. kaktiņš, kas priekšsacīkstēs un pirmās finālā cīņās viegli veica savus pretiniekus. Divās pēdējās cīņās vecmeistara spriegums apsīka un jaunākajam I. Krūmiņam izdevās ar viena punkta pārsvaru pavilkt svītru vecmeistara uzvaru serijai. Rezultātā meistara gods bija jānoskaidro pārcīnā Krūmiņa un enerģiskā Zichmana starpā (abiem bija viens zaudējums). Taktiski pārāks izrādījās meistars Krūmiņš, uzvarot maču ar 5:4. Amerikas pirmo meistarnosaukumu guva I. Krūmiņš (ASV), 2) H. Zichmanis (Kanada), abiem 4 uzvaras, 3) Z. Kaktiņš (ASV), 4) Vēveris (2 uzvaras), 5) Muskāts. 6) Plorinš (visi Kanada) — katram 1 uzvara.

Pirmie trīs labākie sanēma Kanadas latviešu sporta apvienības balvas, kuŗas pasniedza Kanadas latviešu sporta vad. R. Plūme, apsveicot paukotājus par priekšzīmīgu stāju mūsu sportā. Maratona vecmeistare K. Blūmberga pārsteiguma balvu saņēma jaunākais dalībnieks J. Muskats, kas līdz šim bija pazīstams kā floretists un nesen sāka zobenspaukošanu, uzrādīja patīkamu cīnas veidu un respektējamu zobenstechnikas izpratni.

Tiesnešu pienākumus sekmīgi veica ungāru paukotāji Krupanskis, Galls un Alpars.

Paukošana ir vienīga mūsu trimdas sporta nozare, kam regulāri jau vairākas reizes ribotas meistarsacīkstes. Paukotāju celi nav par tāliem izdevumi nav par lieliem un atvalinājumi nav neaizskarami, — tie augsti tur latviešu sporta kaŗogu par priekšzīmi citām sporta nozarēm trimdā.

Arnolds Bagun-Bērziņš

VILCIENĀ UZ VOLCHOVU

Atmiņas par 26. Tukuma bataljona gaitām

(Turpinājums)

Toreiz pēc sēšanās vagonos dziedājām brašas un bravūrīgas karavīru dziesmas. Siltajā vasarīgajā gaisā jutām īpatnējo saelļotu ierocu smaku. Siltie Latvijas armijas ziemas uzvalki lika mums svist. atvērām apkaklites, uzrotījām rokas un jutāmies kā jauni, neuzvarami dievi. Mēs taču braucēm prasīt norēķinus no tās varas, kas pirms gada izrāva no mūsu tautas dzīvās miesas tūkstošiem nelaimīgu cilvēku, lai tos aizrautu uz Sibirijas nāves laukiem. Mēs taču gājām par taisnīgu lietu, kā mums varēja neveikties? Cauri Zemgalei, cauri Lietuvai un Polijai mēs braucām, smiedami un paspārliecināti. Mēs, 26. Tukuma bataljons!

Sēdējām vagona durvīs un dziedājām vecu vecās dziesmas. „Div Dūjiņas," „Karavīri bēdājās," „Es karā aiziedams"...

Un jau toreiz mūsu barā bija daži, kas paši par sevi dziedāja: „Mūžam mani, brūnacīte, neredzēsi vairs!" Dziedāja, pašiem nezinot, ka šie vārdi piepildīsies. Protams, mēs braucām ar pilnu apziņu, ka šie nav manevri, bet ists karš, un ka arī pretinieks nešauj ar zirņiem un nemet ar kartupeļiem, tomēr pirmie ievainotie un, sevišķi, pirmie kritušie biedri bija kā atmošanās, kā viena posma noslēgums un cita, daudz nopietnāka posma sākums.

Šķiet, braucam jau veselu mūžību!

Šoreiz arī paši apstākļi citādi. Dienu nespid saule, bet debesis klātas smagiem, sniega pilniem mākoņiem. Nakti, vilcienam apstājoties, vagonā neplūst apkārtējo lauku un mežu smarža, bet pa īsu brīdi atvērtajām durvīm lauza iekšā ziemas aukstums. Vagona durvis brauciena laikā turam ciet un pat tad tālāk no krāsniņas salst. Nemīļigi, auksti un drūmi.

Krāsniņā deg kaut kādā stacijā nospertas akmeņogles, un tā ir nokaisusi gluži sarkana. Tuvumā karstums ir gandrīz vai neizturams. Zēni sēž kreklos izmetušies. Bet, turpat aiz viņu mugurām, ēnā ir auksti, un gulētāji salmos vagona kaktos satinušies segās un mēteļos.

Šķiet, ka braucam jau veselu mūžību. Apstājamies tikai retās stacijās, bet vienu otru reizi apstājamies uz klajas līnijas. Vilciens brauc lēni, gandrīz vai lēnāk kā miera laikā preču vilciens. Tas partizāņu nopelns. Stigas malā diezgan bieži redzami apgāzti, apdeguši vagoni. Dažreiz viņu tuvumā redzamas arī nedaudzas kapu kopiņas.

Garlaicīgi. Visi stāsti jau izstāstīti un pārstāstīti. Krāsniņas tuvumā sēž daži „zolītes" fanātiķi un spēlē vienu no bezgalīgajām partijām. Nav kā pirmajā transportā, kad viss bija jauns un aizraujošs. Nav arī vairs tik daudz dziesmu, tās ieskanas pavisam reti, bet ja tām varbūt trūkst ārējā brašuma, tās, šķiet, ir dziļāk izjustas.

Draugu sejās iegulušās rievas

Agrā tumsā krāsniņas atspīdums divaini apgaismo pie tās sēdošo biedru sejas. Šķiet, ka šī gaismas radīcija pievelk visus, un gandrīz ikviens agrāk vai vēlāk stingri raugās sarkanajā krāsniņas ķermenī, pa kuru staigā gaišākas un tumšākas kvēlojošas svītras atkarā no ogļu degšanas straujuma, ko mēģinām regulēt ar mazu skursteni iebūvētu grozāmu dzelzs ripu. Ja krāsniņa velk pārāk strauji, tad tā nokaist balta, bet arī ogles izdeg nedaudzās minūtēs. To nevaram atļauties, jo ogļu nav daudz Tomēr, ja velkme nav pietiekama, tad arī saltums strauji izgaist, un ir vēsi pat krāsniņas tuvumā.

Pētu draugu sejas. Daudzās ir iegulušās rievas, kuŗu tur nerediju agrāk. Asi, zīmīgi vaibsti, kas pādara viņu sejas vecākas un cietākas. Tās tur iegulusās pamazām, nemanot, un tikai tagad krāsniņas spocīgais spīdums tās izceļ un pastiprina. Interesanti zināt, vai arī es pats esmu mainījies? Varbūt. Jūtu sevī, ka esmu kļuvis drusku citāds, kopš bataljons atstāja dzimteni. Bet, varbūt, ka tā ir tikai iedoma.

Domas virknējas viena pie otras, tās mijas un vijas viena ap otru kā dejā. Un ikviena doma mani ved tālāk atpakaļ pagātnē par iepriekšējo. Nesenā pagātnē, tad tālākā — mājās un beidzot pat pirmskara laikos. Bet arī tur tās nespēj ilgi kavēties. Tās min dīvainas tekas, pa kuŗām viņas vēl nekad nav gājušas. Tās atgriežas tagadnē un no tagadnes mēģina iespiesties nākotnē.

Es un manas domas atrodamies vilcienā, kas ved mūs pretim nezināmai nākotnei. Nezināmai un neizbēgamai. Šķiet, ka līdz ar rīteņu klabēšanu šī doma atkārtojas par jaunu un atkal par jaunu. Viss šis vilciens ir pilns nezināmu nākotņu. Simtiem nākotņu. Vai tās nobeidzas kaut kur granātu plosītos sniega klajumos, lazaretēs vai mājās, dzimtenē? Kas gan uz to spēj atbildēt? Vilciens vienaldzīgi dun cauri naktij. Pats auksts un bezpersonisks, tas sevi dod patvērumu dzīvam organismam — bataljonam.

Jā, bataljons ir dzīvs organisms, tā nav tikai vienība vien. Likteņa kopība katru šī organisma daļiņu, katru individuālo būtni zaļajā frenči saliedējusi kopā citu ar citu, kamēr visi kļuvuši viens. Bataljons ir spējīgs just prieku un skumjas. Bataljons var dzirot, vai arī kā tiksmains simtgalvains nezvērs velties pretim naidniekam. Bataljonam ir raksturs, spēks, dzīvība, miesa un gars. Un ja šodien katram no mums piedāvātu citu vienību, varbūt skaistākām formām vai citādi kā atšķirīgu no šī mūsu bataljona, tad tomēr katrs, kas ir kļuvis viens ar šo vienu kopu paliks šeit. Tie, kas aizies, nebūs bataljona gara cienīgi, un, tiem aizejot bataljons nevis zaudēs, bet iegūs. Tā ir tradicija, un tradicija aug tikai pārbaudījumos, bet šī tradicija, šie izturētie pārbaudījumi ir tie, kas bataljonu padara dzīvu.

Sākumā, īsi pēc saformēšanas, bijām tikai salasīts bars. Cits uz citu zināmos gadījumos pat raudzījāmies ar neuzticību. Bieži notika neglītas lietas, kuŗas labāk nemaz nepieminēt. Bet, jau pēc zināma kopā pavadīta laika apmācībās daudz kas grozījās. Sākām justies gandrīz vai kā vienas ģimenes locekļi. Bet cik ļoti viss pārgrozījās pēc pirmām uguns kristībām! Kritušo un ievainoto draugu asinis un ciešanas likās saliedēja mūs vienā kopā — ciešā kā ciņai sažņaugta dūre. Varbūt arī tas ir svarīgi, ka esam brīvprātīgie, mēs, skaidri apzinoties, izvēlējāmies savu ceļu. Iemeslu šai izvēlei bija daudz. Dažiem tā bija personisku rēķinu kārtošana ar boļševikiem, citus vilināja dēkas, vēl citi bataljonā meklēja patvērumu

Margarita Kovaļevska

DAUGAVAS CILVĒKS

(Nobeigums)

Zēni aizgāja gar Daugavu uz vienu pusi, mēs uz otru peldēties.

„Te ir tik pārāk skaisti, ka man sāk jau apnikt, acis kā pārēdušās, esmu ilgās pēc Zemgales līdzenuma." Banders to nemācēja saprast kā varot apnikt Daugava un tās krasti! „Pagaidi tikai, kad nāks dzeltenо lapu rudens, kad nāks pelēkās miglas dienas — kas te par krāsām, noskaņām! Es te gribētu arī nomirt, nekur citur kā te, Daugavas krastos, gulēt. Te tā kā mājās — visi celiņi zināmi." Un viņa ļoti kalsnējā sejā vīdēja dīvains pārlaicīgs smaids, it kā viņš zinātu, ka mēs visi reiz bēgsim projām pasaulē, bet tikai viņš gan paliks šeit, neviena vara viņu neatšķirs no Daugavas krastiem, akmeņiem un kokiem. Vismaz tāda toreiz bija viņa seja.

Atpakaļ ceļu mēs slīdējām laivās Daugavai pa vidu. Banders bija kā noreibis. „Dziediet, dziediet, šī diena vairs neatnāks —" Un patiesi, vakarā tā iekūpēja debesīs līdz ar ugunskura dūmiem, nomelnoja un apdzisa uguns. Mēs dziedājām, roku rokā sadevušies, un šūpojām līdzi galvas kā vakara zvanus. — „Tumšā naktī, zaļā zālē, laukā laidu kumeliņu . . ." Tā bija visskaistākā dziesma, tā ir skaista vēl tagad, bet vai kāds to vairs dzied Daugavas krastos? Mūsu balsis ielidoja debesīs un palika pie Dieva kā pateicība par zaļo dienu un nakti.

Pilnām rokām agrās vasaras ziedu mēs kāpām vilcienā. Banders, garš un tievs, augstu pārī galvai vēdināja cieti sastrādāto plaukstu. „Banderīti, paldies, paldies," — mūsu galvas karājās vagonu logos. Un es redzēju, ka arī citos vagonos ziedu apņemtas brūnas sejas, dzirdēju dziesmas par Daugavu un laivinieku, Daugavu māmuliņu. Atpakaļ uz Rīgu ripinājās vilcienā arī studentes, vakara vidusskolas meitenes. Tas bija īsts jaunības vilciens. —

„Čiepa no Rīgas, es jūtu, manas pleznas sāk piesalt paloda, ledains vējš pūš no ziemeļiem," Akka piedūrās man ar knābi.

Ziemeļu vējš vasaras naktī? Ak jā, es atjēdzos — „bet es vēl gribēju tev stāstīt par pašu Rīgu, un es vēl gribēju — — par Banderi . . ."

„Tumst debesis, smaga migla gulstas pāri zemei, man būs grūti cilāt spārnus. Drīz sniegi snigs, aizsnigs gaisa ceļi debesīs, mums pēdējais laiks doties atpakaļ, jo mani gaida citas zosis Ītonvilas Dūņu ezerā."

„Akka, mīļā Akka no Kebnekajzes," es gribu viņai apķerties ap kaklu, bet auto taure iepūš logā īstenību. Es atveru acis un esmu tepat vien ar galvu spilvenā, liela un smaga sieva, kas nekad nepacelsies debesīs. Akkas vietā man blakus gurrā kaķe Pusija.

„Pelēkā Pusija no Kalifornijas, kā gan es tavā astē saskatīju Akkas no Kebnekajzes garo zoss kaklu?"

Bet Kalifornijas Pusija pat neatver savas šķībās ķiniešu acis. Varbūt arī viņai pašreiz sapnojams kāds sens izbijis stāsts par pelēm alās, putniem koku zaros, varbūt par zilu balodi ar sarkanajām trīsstaru kājiņām, ar kuru mēs ar Akku bijām Rīgā, uz Akadēmijas loga palodes?

Snaudu stundās atgadās visādi brīnumi.

Jānis Veselis

LATVIJA

Vai zini tu dzidrāko zemi,
Kur Lielupes ūdeņi plūst?
Vai zini tu dumbrainos klānus,
Kur Aiviekstes niedrāji žūst?

Vai zini tu kalnus ap Gauju,
Kur maza šī upe kā strauts?
Vai zini tu Susējas lukstus,
Kur jaunībā siens tika plauts?

Vai dzirdi, kā Venta pār Rumbu
No slānekļa gāzdamās krāc?
Vai dzirdi, kā priedāji zili,
Kā birzis un eglāji šņāc?

Vai dzirdi, kā putainā jūra
Pie Liepājas dzintaru veļ,
Kā glāsta tā Kauguru smiltis,
Kā Salacas grīvu tā smeļ?

Vai redzi, kā Latgales ezers
No pakalna pretim tev zib?
Tur Rušonus, Rēzekni, Dagdu,
Kā meiču skats apglāstīt grib.

Tu zini, šī zeme bij tava
Kā viļņoto tīrumu sakts.
Pār viņu aizlaidās diena,
Un satumsa baiga nakts.

Tu dzirdi, kā drūmīgi vaidi
Pret debesīm gauždamies kāp.
Tur tavi tuvākie sēro,
Tur biedētas dvēseles sāp.

Tu zini, ka nevalda laumais
Un mūžīgi nevar tas būt.
Reiz pagriezīs liktenis ratu,
Kas augšā, tam lejup būs grūt.

Tu dzirdēsi dzidrākās dziesmas,
Ko izdaiņos brīvotā krūts.
Tik tiešām šī tauta kā dzintars,
Kas baltajā dvēselē gūts.

Tā spulgo, tā staro caur nakti,
Tās spožums nevar tikt dzēsts,
Līdz plūdīs pār zemēm un tautām
Sen gaidītā līksmības rēsts.

LŪGŠANA

Saruna ar mākslinieku Eduardu Dzeni

Gludi skūts vaigs. Proporcionāli, tīkami sejas panti un visā ārienē kaut kas mierīgs un kopts, gribētos gandrīz teikt skandināvisks, kaut gan cieminš dzimis mūsu teiksmainajā Vecpiebalgā. Acīs pārslīd iecietinātai apkaklei, nevainojami mērā šūtajam uzvalkam un apstājas pie rokām — kuŗas jūt siltu bijību pret f o r m u.

Saruna raisās nepiespiesti un nesteidzīgi un ar to uzticību patiesībai, kas īpata visiem īsteniem mākslinieki em.

— Sāksim no sākuma. Esmu dzimis 1907. g. 18. aprīlī. Savu agrīno bērnību vadiju tais laikos populārā skolotāja Sliedes vadītā draudzes skolā, kuŗā, mans tēvs strādāja par laukstrādnieku, jo skolotājam bija paliela priekšzīmīga saimniecība, ko tas mēģināja izveidot par paraugu lauksaimniecības racionālizēšanā.

Un valoda apdomīga un rēna iet savu gaitu.

— Augu kopā ar Sliedes bērniem. Mūsu pirmā skolotāja bija Ata Kronvalda kundze, toreiz jau 80 gadus veca dāma. Pirmajām Pasaules kaŗam izceloties, tēvu iesauca armijā, bet es pārgāju uz Upītes pamatskolu turpat Vecpiebalgā, tad uz Draudzes skolu un pēc tam, to beidzis, devos uz teiksmaino Rīgu, kur pēc īsas sagatavošanās, iestājos Mākslas akadēmijā un 1933. gadā nobeidzu prof. Zarriņa grafikas meistardarbnīcu.

— Un, tad?

— Tad sākās darbs Valsts Daiļamatniecības skolā, Lauksaimniecības Kamerā mākslas konsultanta amatā, strādājot pie izstāžu iekārtojumiem un lauksaimniecības periodikā, īpaši daudz strādāju visās lietiskās grafikas technikās ilustrāciju un plakātu jomā. —

1937. gadā Dzeni komandē uz Parīzes Pasaules izstādi, kur viņa darbi, tāpat kā Ludolfa Liberta un Oskara Norīša, iegūst zelta medaļu.

Gadi nemitīgi plūst, un veikto darbu klāsts aug. Bet tad pienāk 1944. gads. Sievas radiem jūrmalā ir mājas, un tos mākslinieks ar kundzi vasarā apmeklē. Te kāds zvejnieks viņam pačukst: „Brauksim uz Zviedriju." — Vai tas iespējams? — „Jā". Un tā lūk kādu nakti kāds velkonītis dodas jūrā uz Gotlandi, vezdams līdz mākslinieku Eduardu Alfredu Dzeni, viņa kundzi un četri gadi veco Mārīti. Somā līdz aitādas kažociņš, ūdenszābaki un dažas viņa darbu reprodukcijas. Ceļojums sācies labā zīmē, un velkonītis sasniedz Gotlandi, bet Dzenis no turienes 11. oktobrī jau ierodas Kalmārā. Uzrādot paņemtos līdz fotoattēlus, mākslinieks dabū darbu Stokholmā lielā reklāmu uzņēmumā, kur arī nostrādā līdz aizceļošanas dienai uz Kanadu. 1950. g. mūsu mākslinieks izpelnās seriju godalgu par labāko rūpniecisko reklāmu, ko tur sauc par „Mazo Nobeļa prēmiju" un kuŗas goda zīmes pasniedz Viņa Majestāte karalis pats, gan ne autoram, bet... firmai, kas to pasūtinājusi.

Tad Dz. pievēršas tīrajai mākslai, kuŗā iecienījis pasteli. Viņš it kā atdzīvojas kādas gandrīz fanātiskas kvēles kveldēts: — Neesmu atpūties nevienas dienas, nevienas stundas. Ar gleznošanu aizpildītas sestdienas un svētdienas, un visas tās stundas, ko mēdzam apzīmēt par atpūtas stundām. Rezultātā šais 7 gados radās paprāvs darbu klāsts, kas atrada ceļu veselai virknei izstāžu, kas sākās ar Baltiešu Mākslas izstādi Liljebahā Zviedrijā 1945. gadā. Panākumu netrūka ne presē, ne kronās.

Pēdējā izstādē Lundā izstādīju 42 darbus, no kuŗiem vairāk kā puse pārdota, bet lielākais prieks bija par to, ka septiņus darbus ieguva latvieši, kas par spīti sūrajam darbam un necilai rocībai alkst mākslas un tai gatavi ziedot palaikam pat nepieciešamo.

— Zviedrija ir ne vien zeme, kur

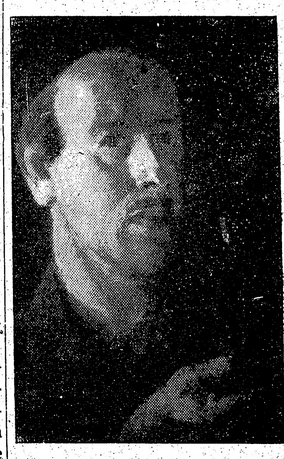

PAŠPORTRETS

mīt liels latv. mākslinieku skaits — Niklavs Strunke, Jānis Induss, Induse-Muceniece, Milda Liepiņa, Jānis Cīrulis, Rūdolfs Kronbergs, jaunais un apdāvinātais Jānis Danielsons un skulptors Balutis, — bet Zviedrijā ir arī pašlaik lielākā latviešu gleznu kollekcija. Tā atrodas Malmē Mūzejā, kas glabā pa vienam vai divi darbiem no Tonnes, Ubāna, Annusa, Tidemaņa, Strunkes, Norīša, Liberta, Dzeņa. Šo kollekciju mūzejam sagādājis kāds zviedru mecenāts, ar Dr. Valina un prof. Baloža starpniecību.

— Pie kāda mākslas virziena jūs sevi pieskaitāt? Kur meklējat māksliniecisko patiesību: ārpus jums vai jūsos?

— Smags jautājums. Kā lai to pasaku? Es nekad neesmu nodevies problēmatikai, bet gleznojis tāpēc, ka man sevis īstenošanai bija jāglezno. Šais pēdējos 7 gados neesmu atkāpies no savas latviskās atmiņu pasaules. Apzīmētājus neesmu meklējis, bet zviedru kritiķi — kas blakus minot bijuši man ļoti labvēlīgi — mani apzīmējuši te par reālistīgu romantiķi, te par romantisku reālistu.

— Kāda jūsu tikamākā pieredze šais pēdējos gados?

— Tikšanās ar Toni Londonā ceļā uz Kanadu. Kad viņš man nāca preti, šķita esam bijuši šķirti tikai nedēļu. Meistars nav mainījies un dzīvo tai pašā mākslas gaisotnē kā senāk. Pārkāpis viņa mazā mājokļa sliekšņi, tu jūti, ka ieeji tā mākslinieka pasaulē, kas latviešu mākslai devis visvairāk. Viņš palicis mūžīgais meklētājs līdz šobaltdien, un to redz un jūt ikvienā viņa jaunajā darbā.

— Jā, tās bija svētīgas stundas. Bija ieradies arī Voldemārs Dambergs. Nožēlojam, ka mūsu jaunajiem māksliniekiem nav iespējams iepazīties ar mūsu vecmeistariem un tādējādi pārtrūkst tiešā sociba latviešu mākslinieku paaudzēs. Žēl, ka mūsu grāmatnieki tik maz darījuši latviešu mākslas darbu reprodukciju mapu izdošanā. Mazumiņš, kas šai plāksnē veikts, veikts pašu māksliniekiem ierosmē. Un tā nu gadās, ka mūsu mākslinieku jaunā paaudze, mācīdamās pie svešajiem meistariem, bez latviskās mākslas gaisotnes, galu galā attālinās no mūsu gara tālāk, nekā tas mūsu mākslai ir svētīgi.

— Ko meklējat vairāk gleznojumā: savas dvēseles vai modeļa līdzību?

— Modeļa līdzību, jo atraisīšanās no gleznotā līdzības var nozīmēt tikai divi lietas: vieglprātību vai nespēku.

— Kādas jūsu domas par mākslas dzīvi Zviedrijā?

— Zviedru māksliniekos daudz meklētāju. Viņu Meka vēl allaž ir Parīze. Vairums jauno pievēršas abstraktismam, un — es nezinu, vai to labi pilnā balsī teikt — palaikam šķiet, ka viņu jaunie iesāk tur, kur mēs savā laikā esam beiguši . . .

— Kanadā iebraucu 31. oktobrī. Mākslas galerijās vēl neesmu bijis. Pirmais uzdevums — first things first — sagādāt sev pajumti un darbu, lai pēc tam ar jaunu sparu mestos tīrajā mākslā. Strādāšu un, ja apstākļi neatļaus rikot izstādes, kraušu darbus kaut pagultē. Bet lai nu kā — negribu dzīvot no tīrās mākslas, gribu dzīvot tīrai mākslai. —

Sirsnīgu dievpalīgu, meistar!

H. V.

VALDEMĀRS KĀRKLIŅŠ

Pie laika upes

(No krājuma ar to pašu virsrakstu)

(Turpinājums)

Apjucis Nebārs paņēma saktu. Tā bija vēsa un smaga, un drusku dūrās rokā, kā liela vabole asiem taustekļiem. „Varu pamēģināt," viņš noteica, un pats tikko pazina savu balsi. Viņš ielika saktu portfelī, piecēlās un paņēma cepuri.

Natālija Kurnosova viņu pavadīja līdz nama durvīm.

„Kad jūs atnāksiet?" viņa jautāja, atkal cienīgi un vēsi.

„Rīt pēc pusdienas."

Viņa to atlaida, ar vēlīgu smaidu palocīdama galvu, „Es jūs gaidīšu."

Dzeltenais suns ar spīdīgajām, melnajām acīm aizdomīgi glūnēja pie durvīm. Nebāram likās, ka tas zināja, kas viņam portfelī. Tiklīdz viņš pārkāpa slieksni, suns sāka negants riet. Nebārs redzēja, ka Natālija Kurnosova pagriezās un vienaldzīgā, mierīgā izskatā iegāja atpakaļ klusajās, krēslainajās istabās. Varbūt viņa jau bija aizmirsusi nejaušo viesi.

3.

Savā atraitņa istabā pārnācis, Andrejs Nebārs visu nakti nevarēja gulēt. Īsu brīdi iemidzis, viņš tūliņ atkal pamodās nosvīdis un murgiem līdzīgu sapņu satraukts; nomodā viņš domāja par pēcpusdienas piedzīvojumu.

Nauda glabājās portfelī, kur viņš to zeltkaļa veikalā bija ielicis. Viņš tai nebija piesākries, pat nebija to pārskaitījis, bet labi zināja, cik tur bija: tik daudz tam ierēdņa mūžā vienā reizē nekad nebija bijis. Un viņam neviļus bija jādomā par lakoto šķirstiņu, kur varbūt vēl bija vesela kaudze rotu.

Nebārs grozījās karstajā gultā un svīda.

Ātri pagāja īsā vasaras nakts. Rītā Nebārs piecēlās saguris un nelāgā omā, kā kad nakti būtu dzēris. Darbabiedri droši vien tā arī domāja. Par laimi, inspektors dienas lielāko tiesu pavadīja apspriedēs. Ar mokām sagaidījis darba beigas, Nebārs ar nodilušo portfeli padusē iznāca no departamenta pilnīgā neziņā, kur iet un ko darīt.

Pāris stundu viņš noklejoja neskatīdamies, kur kājas nesa; reizēm iegriezās kādā krodziņā, bet ilgi nekur neatrada miera. Beidzot viņš attapās, stāvot pie kāda veikala skatloga netālu no Daugavmalas.

Tas bija liels antīkvāriāts, kuŗa platie logi bija piekrauti vecām grāmatām, izklāti pagājušo gadsimtu navigācijas kartēm, nodzeltējušām vara un tērauda gravīrām un ellas gleznām, kas gan nebija sevišķi vecas, bet toties ļoti diletantiskas. Taču Nebārs neskatījās ne apsūbējušās gleznās, ne appelējušās grāmatās: viņš bija apstājies pie numismatikas loga, kas visvairāk valdzināja skatītājus.

No visiem četriem vai pieciem logiem šo vienīgo veikalnieks bija atjautīgi dekorējis Īstenībā par iekārtojumu bija grūti runāt: logs bija vienkārši piekrauts un piebērts ar vecu naudu. Vienā kaktā krājās gan apzaļojušu vara, gan aprūsējušu tērauda, gan vēl diezgan spoŗu nikeļa monētu kaudze. Tām nevienai vairs nebija vērtības: visas bija lēta metalla, un pat nebija vecas, tikai izņemtas no apgrozības: cara kapeikas, austrumnaudas feniņi, veci austriešu un poļu graši. Otrā kaktā bija vācu inflācijas laika simttūkstošu un miljonmarku apbrūžātās zīmes un Kerenska nauda lielās lapās, kas atgādināja pastmarku loksnes un ko pat cirkulācijas laikā neskaitīja, bet šķērēm nogrieza, cik vajadzēja, jo tās paliekamai vērtībai pat tās izlaidēji laikam nebija ticējuši. Loga vidū bija galvenie eksponāti, tie, kas visvairāk saistīja garāmgājēju vērību: gan biezos saiņos, gan vaļējos žūkšņos tur augstā kaudzē bija samesta cara nauda.

Dzeltenu rubļu un zaļu trijnieku ķieģeļi veidoja pamatu, uz kā pacēlās tumši zilu piecnieku un iesarkanu desmitnieku piramida, bet tai pāri gluži kā karogi pār mīrušu karavīru šķirstiem klājās rudas Katrīnas un varavīkšņaini Pēteŗi, simtu, piecdemsit un, gaŗākās un impozantākās par visām, kā cienījami naudas magnātu dižciltības rulļi, Ķeizariskās Valsts bankas tūkstošrubļu zīmes. Tās visas lepojās divgalvainiem ērgļiem un plīvojošiem karogiem, allegoriskām darba, pārticības, auglības un valsts varas figūrām un varenu caru, tuklu, skaistu, kroņiem greznotu carienu ģīmetnēm ovālos, smalkiem ornamentiem rotātos logatos.

Pašā kaudzes korē — un te parādījās veikalnieka atjautīgā izdoma — kā gailis uz mēslu kaudzes tupēja mazs, sarkans velnēns melniem ragiem un pinkainām āža kājām. Vāpētā māla figūra raudzījās ar vienu aci uz naudas kaudzi pie kājām, bet ar otru uz skatītājiem aiz loga rūts, un velna ciniskajā smīnā ikviens, kas stāvēja pie loga, iedomājās saskatām ņirgas par neaplēšamo pūļu patēriņu, strādnieku sviedriem, veikalnieku raizēm, izputējušo sāpēm, sīkstuļu baudu, vientiešu cerībām, krāpju lepnumu un spēlmaņu laimi, par ko kādreiz kārtu kārtām bija pirktas, simtkārt pārdotas šīs raibās nosmulēta papīra lapas, kas tagad noputējušas gulēja drazu veikala logā, tik pilnīgi zaudējušas vērtību, kā pat akmens un ūdens to nekad nevarētu zaudēt. Vecāki ļaudis, mūža gaŗāko daļu nodzīvojuši cara laikā, savādām jūtām noskatījās naudā, par kādu paši bija atdevuši jaunības spēku un labākos gadus: ar skumīgu prātu tie iedomājās, ka šī naudas kaudze kādreiz bijusi vairāk vērts nekā viss viņu mūžs ar sīkajiem priekiem un bēdām; un tad viņi pacēla acis un redzēja sarkanā velna smīnu.

Nebārs pats nezināja, kā bija tur gadījies; bet nu tam pēkšņi likās, ka viņu šurp atvedusi gudra aizredze. Beidzot viņš zināja, ko darīt. Veikalā iegājis, viņš par astoņdesmit santīmiem nopirka dažas lielākas naudas zīmes un ielika tās portfelī. Tad viņš iekāpa autobusā un brauca uz Bieriņiem.

Natālija Kurnosova viņu sagaidīja kā vecu paziņu. Pat dzeltenais suns, kā likās, viņu atcerējās un vairs nerēja, tikai paklusām ņurdēja, slēpdamies virtuves pagaldē.

„Nemaz negaidīju jūs tik drīz atpakaļ," viņa sacīja. „Droši vien jums neizdevās saktu pārdot?"

„Es to pārdevu," Nebārs atteica gandrīz bez balss. Vecās sievas skatienā atspīdēja priecīga interese.

„Nu, nu? Cik dabūjāt?"

Nebārs nebija krāpnieks; viņš nosvīda līdz matu galiem. „Divi tūkstoši pieci simti," viņš atbildēja aizžņaugtu kaklu.

Natālija Kurnosova sasita rokas. „Vai tiešām?" viņa iesaucās neticīgi. „Nemaz nevaru tam ticēt. Tas jau būtu vairāk, nekā sakta savā laikā maksāja."

Nebāram viegli drebēja rokas, izvelkot un pulkveža kundzei noskaitot divi tūkstoši cara rubļu. Nākamā mirklī viņam pietrūka elpas; taču tūliņ viņš apskārta, ka nevaŗēs veco sievu piekrāpt. Vienu pēc otras nolika uz galda arī Latvijas naudas zīmes paturēdams tikai vienu, pēdējo, un tā nebija liela. Pēkšņi viņam kļuva vieglāk, un viņš varēja atkal brīvi runāt. „Šo te," viņš piebilda, „es samainīju."

Bet Natālija Kurnosova nemaz nepaskatījās Latvijas naudas zīmēs. Viņa turēja rokās lielos cara simtniekus un piecsimtniekus, taustīja papīru un brīnījās.

„Nudien, īsta nauda! Baidījos, ka būsit ieņēmuši viltotu. Bet, tētiņ! Šī te ir īsta nauda!"

Tad viņa to noglabāja atvilktnē zem spoguļa un sakēra Nebāra roku.

„Andrej Petrovič! Mīļais draugs! Jūs esat mans labdaris. Nezinu, kā lai jums pateicos. Jūs taču man palīdzēsit arī turpmāk, vai nē? Padomāšu, vai nepārdot vēl dažas rotas, ja tik labi maksā. Jūs nedrīkstat tik vienkārši aiziet. Jūs esat mans draugs! Sakait, ko jūs darīsit sestdienas vakarā? Lūdzu, atnāciet pie manis. Pasēdēsim, parunāsimies, iepazīsimies tuvāk. Vikentijs Arkadjevičs arī atnāks. Nu, sakait, ka būsit, jā?"

4.

Ēdamistaba bija tik liela, ka augstā petrolejas spulgze, kas zem zaļa kupola dega uz apaļā galda, tikko spēja padzīt ēnas no vidus; kaktos atkāpusies, krēslā arvien vēl glūnēja miegainām pūces acīm starp atlupušām tapetēm un zirnekļu tīkliem. Uz pelēka galdauta ar brūniem rūsas plankumiem stāvēja nolietāti, aplaužiti trauki un iedzelteni, nespodrināti sudraba naži un dakšiņas lieliem, smagiem spaļiem. Varens Tulas patvāris mazliet kūpēdams vienmuļīgi burbuļoja galda vidū. Nebārs sēdēja čikstošā atzveltnī uz asām atsperēm un klausījās saimnieces un nomnieka meitenes balsīs, kas skanēja aiz divējām pievērtām durvīm virtuvē. Viņš bija atnācis par agru un jutās neērti, kā slimnieku apmeklējot. Dzidrā pudele, ko viņš bija atnesis, stāvēja uz augstas trauku bufetes malas tikpat lieka un vientuļīga kā viņš pats. Taču kad Natālija Pavlovna pēc brītiņa apsēdās tam blakus, lielā istaba, kur viss likās klāts ar mitru pelējumu un gadu putekļiem, kļuva it kā gaišāka. Pulkveža kundze bija uzposusies kā īstām viesībām. Gaiši zaļā sen pagājušas modes tērpā, kuŗa spīdīgais zīds mazliet oda pēc naftalīna, viņa ar savu caurspīdīgi bālo seju un sudraboto matu veciaicīgo sasukājumu atgādināja vaska figūru mūzejā vai retumu kollekcijā. Baltās, smalkās, darbam nederīgas rokas rotaļājās ar sīkām krāsainām pērlītēm izšūtu nesesēru, un tāds pats pērļains spožums bija viņas acīs, kas runājot bieži raudzījās uz durvju pusi. Kas bija šis Vikentijs Arkadjevičs, ko viņa gaidīja? Nebāram bija neērti jautāt; pulkveža kundze ar viņu runāja tā, kā kad viņš visu zinātu. Šovakar viņa bija drusku izklaidīga un priecīgi satraukta kā liela nama kundze pirms svinīgu viesību sākuma. Nebāram nemaz nelikās neticami, ka lieveņa priekšā, kur nebija ceļa, varētu piebraukt spokainas karietes ar pelēkiem miglas zirgiem un zālē ienākt virsnieki spožos tērpos, zobeniem pie sāniem, ūsaini kambarkungi garos, melnos vizītsvārkos un pulksaugstprātīgu dāmu čaukstoša zīda un smaržīgu mežģiņu tērpos. Viņš bija pārliecināts, ka Vikentijs Arkadjevičs būs vismaz policijas priekšnieks, kam Natālija Pavlovna tūliņ pastāstīs par viņa darījumu ar saktu.

(Turpinājums sekos)

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

Ir pienācis laiks padomāt par

ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM

Jūs atradīsit pie mums lielā izvēlē Eiropas mākslas amatnieku darinātus priekšmetus dāvanām kā:

SKAISTUS ĀDAS izstrādājumus ar latviskiem ornamentiem, FOTOGRAFIJU ALBUMUS, VĒSTULU MAPES, NAUDAS PORTFEĻUS, NAUDAS MAKUS, GALDA BLOKUS, ADĪTAS un AUSTAS LIETAS, KOKGRIEZUMUS, KERAMIKU, IZSTRĀDĀJUMUS SUDRABĀ un daudz citu. Atcerieties savu piederīgo un draugu VĀRDA un DZIMŠANAS, IESVĒTĪŠANAS un SADERINĀŠANĀS gadījumus ar tautiskām pieminas lietām. Lūdzu mums pieprasīt drīzumā izdodamo bagātīgi illustrēto katalogu latviešu valodā.

Mēs esam LATVIEŠU SKAŅU PLAŠU 78 RPM sadales centrs Bagātīgā izvēlē arī Eiropas klasiskās un populārās skaņu plates, kas iespēlētas it īpaši Vācijā, Austrijā un Šveicē. Dabūjami arī 33 RPM un 45 RPM ilgspēlētāji (Long Plyers), koferveidīgie un radio plašu spēlētāji (gramofoni).

Lūdzam apmeklēt mūsu izstādi un pārdošanas vietu, kas atvērta katru darbdienu no plkst. 9 rītā līdz 9 vakarā

MĀKSLAS AMATNIECĪBA

WALTERS KOPPELS

609 YONGE ST., TORONTO, ONT., CANADA. — Tel. PR 4596

(81)

10 PERSONAS VAR DABŪT LABU IENĀKUMU BLAKUS NODARBOŠANOS.

Angļu valoda nepieciešama.

Piekšrocības Toronto dzīvojošiem.

Ofertes šī laikraksta kantorī līdz 21. novembrim ar atzīmi „BLAKUS NODARBOŠANĀS"

(117)

PUĶU VEIKALS LOTUS

Krāšņas ligavu buķetes eiropiešu un kanadiešu gaumē

Bagātīgā izvēlē ziedi par pieņemamām cenām.

354 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (99)

DV GRĀMATNĪCA TORONTO

123 Huron St., Toronto, Ont. c/o Mr. V. Zichmanis

DV Grāmatnīca MONTREĀLĀ, 6745 Cote St., Luc Rd., Apt. 3 Montreal, P. Q., c/o Mr. O. Zilkalns

VIENMĒR KRĀJUMĀ (32)

JAUNĀKIE LATVIEŠU GRĀMATU APGĀDU IZDEVUMI

Pieņem pasūtinājumus latviešu periodiskiem izdevumiem

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812

KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS

QUEEN WEST FURNITURE Co

Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums (390)

Iegriezieties un pārliecinieties paši!

Bramptonas latviešu grāmatu galdā atrādīsit bagātīgā izvēlē

jaunākās un agrāk izdotās grāmatas, tautiskas grāmatu zīmes un prievītes. FILATELISTIEM varu piedāvāt sevišķi lielā izvēlē Latvijas u. c. valstu dažādas pastmarkas vairumā un mazumā, kā arī albūmus un citus filatelijas piederumus

RŪDOLFS NORĪTIS BRAMPTON, ONT.

103 Queen St., West. (115)

LIETUVIEŠU ĒDIENU VEIKALS — VIESNĪCA

B A L T I C

870 DUNDAS ST. W. (Dundas un Manning ielu stūrī), Toronto

Ēdieni mūsu gaumē pagatavoti no svaigiem produktiem

Šeit dabūjams arī laikraksts LATVIJA AMERIKĀ

(103) FELIX JONYNAS

MASIERE — KOSMETIĶE

Vāciete ar ilggadīgu praksi ķermeņa un sejas masāžā

Pieņem katru dienu 329 Carlton St., Toronto. Pacientus apmeklē arī mājās. Tel. PR 4208. (98)

AUŽU TAUTISKUS

brunčus, villaines, mēbeļdrānas un draperijas

B. PĒTERSONE

31 Aberdeen, Toronto

Tel. RA 8898, pēc pl. 6 vak. (110)

AIZ DZELZS AIZKARA

VISUR NEVĪŽĪBAS ZĪMOGS

Rīgas padomju radio 7. novembrī ziņoja, ka visi 350.000 pieaugušie Rīgas iedzīvotāji parakstījuši aicinājumu par miera pakta nolīgšanu. Šī aicinājuma parakstīšana, protams, nav svarīga, uz pavēli padomju valstī paraksta visu. Svarīgais te konstatēt, ka Rīgā patlaban ir 350.000 pieaugušu cilvēku. Un ja tas ko nozīmē, tad tikai vienu, ka to pārpilda krievi un citi ļaudis no austrumiem.

*

7. novembrī Rīgas Uzvaras laukumā notikusi Oktobra revolūcijas parāde, ko pieņēmuši ģenerāļi Ciganovs un Bagramjans. Bagramjans teicis runu, kurā deklarēja: " . . . amerikāņi nekaunīgi pārtrauc sarunas par pamieru Korejā . . . Amerikas miljardieriem un miljonāriem vajadzīgs jauns karš, lai aplaupītu un verdzinātu tautas . . . Aug mūsu dzimtenes garīgā bagātība, palielinās padomju tautas materiālā labklājība . . ." Svētku demonstrācijā piedalījušies 380.000 cilvēku! . . . šiem te ir „svētkos" nedod mieru.

*

Staļina prēmijas laureāts, komponists Adolfs Skulte 7. novembrī radiofonā teica runu, kurā paskaidroja: „Padomju tautai vajadzīgs miers, lai uzceltu komūnismu . . . Tagad latviešu tauta ir pilntiesīgs lielās padomju daudznāciju saimes loceklis un mēs varam justies droši, stipri, brīvi un laimīgi . . . Nekad latviešu darba ļaudis nav varējuši aizstāvēt savu zemi pret ienaidniekiem ar saviem spēkiem."

Šai pēdējā teikumā arī slēpjas atbilde, kāpēc latviešu komponistam jākomponē un jārunā kā Staļins pavēl, viņi nespēj aizstāvēties pret ienaidniekiem ar saviem spēkiem.

*

Sovetskaja Latvija raksta: „Preiļos vēl visur nevīžības zīmogs: uz ielām izgāztas sētas, krustcelēs mēslu kaudzes. Daudzās ielās nav ielu nosaukumu uzrakstu. Nepavisam nav kārtības tirgus vietā. Afišas līmē uz namu sienām, uz sētām. Nemaz netiek izdarīti ietņu un iežogojumu kapitālremonti. Nav patērēts neviens rublis elektriskā tīkla izvēršanai. Puse no komūnālām ēkām, kas atrodas pilsētā, prasa kapitāl- un kārtējo remontu." Tādi, lūk, tie apdulinošie padomju sasniegumi ikdienas gaismā.

TAUTIEŠI

Nodrošiniet savu materiālo labklājību un ceļu uz dzimteni

Iegādājoties nekustamu īpašumu.

Draudzīgus pakalpojumus un piedāvājumus, mājas pērkot un pārdodot, sniedz EGONS NORDŠTRANDS Tel. RO 4141 mājā: RI 7277

Dzīvojiet lēti — dzīvojiet savā mājā

Mājas par dažādām cenām un dažādos Toronto rajonos.

S. R. TAYLOR REAL ESTATE 2248 BLOOR STR., TORONTO

LATVIJAS KONSULĀTS

R. N. BRYSON

Ģenerālkonsuls

320 BAY St., ROOM 1304

Tel. WA 1688

Toronto, Ontario

Latvijas ārzemju pasu izņemšana un pagarināšana

ZIEMASSVĒTKI — 1951.

Pārtikas saiņi uz Eiropu:

8 mārc. cūku tauki	$ 4.25
16 mārc. „	$ 7.45
20 mārc. cukurs	$ 4.55
5 mārc. žāvēts speķis	$ 5.30
8 mārc. bišu medus	$ 4.60
100 mārc. kviešu milti	$13.85
100 DM (vācu nauda)	$27.80

u. c. dažāda satura saiņi

Latviešu uzņēmums

BALTIC SEA COMPANY

170 Mutual St., Phone EM 4-8614

Toronto, Ont. (105)

INDEPENDENT FORESTERS

dzīvības, negadījumu, slimību APDROŠINĀŠANA

Kanadas pārstāvis

V. BEBRIS, 79 Birchview Cresc., Toronto. Tel. RO 4820

(28)

S. LOCĀNS

Izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās

Tel. LL 9053

TORONTO

LATVIJAS AMATA MEISTARA

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus latviešu gaumē

Filmas attīsta un kopē

TEL. GE 0756

PAPE AVE 445 TORONTO

A. DIZENBACHA AUTO DARBNĪCA

izdara visāduģ (iesk. kapitāla) auto remontus, labo karoserijas un krāso.

Garantēts darbs, mēremas cenas! Tel. darbā 3854, Scarboro, mājās HA 1501

Turpat var pieteikties līdzīpašnieki ar kapitālu uzņēmuma paplašināšanai. (106)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums „STANLEY CARTAGE"

pārvadā mēbeles un izdara citus transporta pakalpojumus. Zvanīt pēc pl. 6 vak. OL. 1403 Toronto

A. KAROLA

BŪVFIRMA TORONTO

Izpilda visāda veida būvdarbus. Palīdz sagādāt arī mortgage'us. Uzņēmums piedāvā arī izdevīgus maksāšanas terminus par veiktiem darbiem

Tel. RE 0780 (103)

RAKSTĀMMAŠĪNA

ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas ir labākā un paliekošākā Ziemassvētku dāvana!

No krājuma un uz izdevīgiem maksāšanas noteikumiem piedāvā

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, Ont.

Tel. RA 7149 (121)

JĀNIS SILIŅŠ (bijušais Izglītības ministrijas skolu mūzeja vadītājs) meklē draugus un pazīstamus. Adrese: 68 Salem St. Worcester, Mass. U.S.A. (120)

Meklēju GAILĪTI, JĀNI — VIESTURU, pēdējā dzīves vietā 100, Broadway Ave, Toronto, Ont., Canada. Kas zinātu viņa tagadējo dzīves vietu, steidzami rakstīt māsai Dailai Ozoliņai, dzim. Gailītis, jo es izceļoju. Ir ziņas no mājām. 41 Carysfort Rd., London, N. 16., England. (114)

MĒBELĒTAS istabas izdodamas ar virtuves, veļas mazgājamās mašīnas un ledus skapja lietošanu, Toronto. Tel. GE 0756. (123)

IZDODAMAS 2 istabas ar vārīšanas iespējām. Apskatīt svētdien un pirmdien.

171 Fulton Ave, Toronto.

DAUGAVAS VANAGU TORONTO NODALAS

DĀMU KOMITEJA RĪKO

TĒJAS VAKARU

š. g. 18. novembrī, plkst. 18.00, Sv. Andreja baznīcas (Jarvis un Carlton ielu stūrī) sarīkojumu telpās

VISI LAIPNI IELŪGTI

Vakara atlikums TBC slimajiem Vācijā

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem (126)

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA UN DV HAMILTONAS NODAĻA RĪKO

18. NOVEMBRA SVINĪGO AKTU AR KONCERTU

svētdien, 18. novembrī, plkst. 19.15

DELDAS SECONDARY SCBOOT ZĀLĒ

Main St., E., Hamiltonā, (aiz Otavas ielas)

Svētku runu teiks LNAK valdes priekšsēdis J. PREISBERGS

Koncerta daļā piedalīsies: dziedonis P. GEISTAUTS, pianiste E. TIMERMANE un HLB KORIS

Ieeja pret labprātīgiem zidojumiem. Atlikums par labu pretkomūnisma propagandas darbam (122)

Rīkotāji

FRANK VASS, B. A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt. 403, TORONTO, ONT.

College un Spadina ielu stūrī,,

Telefoni: birojā — KI 4989, dzīvoklī — MI 9352

E & J Lietuviešu pašapkalpošanās veikals Toronto 384 Roncesvalles Ave, tel. KE 7200

piedāvā par lētākām dienas cenām visādas pārtikas preces: īsto rudzu maizi (melno), saldskābo maizi, eiropiešu desas, žāvētus zušus, sprotes, ķilavas utt. (118)

Lūdzam apmeklēt, un jūs pārliecināsities, ka, iepērkoties pie mums, jūs ietaupāt naudu. Piegādā par brīvu arī mājās.

PROPAGANDAS IZDEVUMS ANGĻU VALODA

BAIGAIS GADS

pasūtināms pret ziedojumiem no $0.50

LAB DAUGAVAS VANAGI

c/o Mr. A. Putniņš, 230 Major St., Toronto, Ont. (116)

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

Lūdzu, kam pārdodams!

6 reiz 9, 9 reiz 12, vai 10 reiz 15 fotoaprāts, ar dubultizvilkumu, iekš kasetēm un kāda optika? Vēlams arī 6 reiz 9 rollfilmu kasete. Neieskaitot sestdienas, no pl. 6.30 līdz 14.30 adrese: N. A. Banders 531 E Market St., Carpenter Union, Indianapolis, Ind., U.S.A. (119)

Laboju un ieķaisu — vannas, dušas, klozetus, izlietnes un gāzes vadus.

231 RIVER St., TORONTO

Tel. RA 1813 (93)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums Latvijas valsts svētkos 18. nov., pl. 3 p.p., Betlemes baznīcā, 3 Ave un Pacifik St., Bruklinā. Māc. R. Zariņš un A. Ozols. Piedalās draudzes koris Br. Skultes vadībā. Skauti ar karogiem stāvēs goda sardzē.

Vašingtonā, D. C., 18. nov. svētku dievkalpojums Augustanas luterāņu baznīcā, pl. 3 p.p., svētdienas skola, pl. 2 p.p. Baznīca atrodas V ielas un N. Hampshire Ave. stūrī, N. W.

Klīvlandē, Parmas baznīcas ev.-lut. latviešu draudzes 18. novembra dievkalpojums plkst. 2 p.p. Dievkalpojumu vada māc. K. Sautiņš.

Ditroitas Sv. Pāvila Latviešu draudze, Salem baznīca (4775 Iroquois pie Forest). Mācītājs prāv. Alberts Birnbaums, 13708 La Salle Blvd; tālr. TU 17. nov. — Latvijas valsts dib. svētki. Plkst. 6 p.p. svētku dievkalpojums; pēc tam svētku akts baznīcas zālē. 25. nov. — Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums, plkst. 2 p.p. ar dievgaldu. Pēc dievk., plkst. 4 p.p. b-cas zālē vijolnieka Imanta Gleskes koncerts. Ieeja pret ziedojumiem. 16. dec. — Svētdienas skolas eglīte plkst. 2 p.p. Dievkalpojums bērniem un pieaugušiem.

Charlotte, N. C. St. Markus baznīcā 17. nov., pl. 7,30 vak. Valsts svētku dievkalpojums. Māc. V. Līventāls, māc. A. Usis, stud. theol. T. Alksnis. Piedalās: Haralds Lindemanis.

Asheboro, N. C. John's baznīcā 18. nov., pl. 3 p.p. Valsts svētku dievkalpojums. Māc. V. Līventāls un stud. thel. T. Alksnis.

Shelby, N. C. Ascension baznīcā, 18. nov., pl. 3 p.p. Valsts svētku dievkalpojums. Stud. theol. T. Alksnis. Piedalās Velta Ilstere—Langina un Valdemārs Meļķis.

Linkolnā (Nebr.) Latviešu Ev.-Lut. draudzes dievkalpojumi Grace baznīcā, Washington un 22. ielas stūrī.

Latvijas valsts dibināšanas svētkos 18. novembrī, plkst. 3 p.p. ar svētku koncertu un sekojošu groziņu vakaru baznīcas sabiedriskās telpās; Mirušo piemiņas dienā 25. novembrī, pl. 3 p.p. ar dievgaldu. 11. un 25. novembrī turpat svētdienas skola. Mācītājs H. Jesifers.

Willimantic, Conn. Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums svētdien, 18. nov., pl. 1 p.p. Ebenezer baznīcā. Dziedās soprāns Anna Jākobsone. Māc. K. Kronis.

Pl. 5 p.p., State Teacheer's College telpās svētku akts ar koncertu, kurā piedalās soprāns Bērzkalna kundze un pianists Anatolijs Bērzkalns. Ieeja brīva.

Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzē svētku dievkalpojums 18. nov., pl. 14, Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St. Dziedās koris brīvmāksl. A. Kalnāja vadībā. Māc. Kr. Hermanis.

Kalamazū Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu dr. dievk. svētdien, 18. novembrī, pl. 4 p.p. Trīsvienības baznīcā, Cedar ielā 509. Dziedās draudzes koris prof. A. Ābeles vadībā. Saliste E. Freimane. Pēc dievkalpojuma valsts svētku akts. Runās J. Goldmanis. Dziedās E. Freimane. Dziesmu lapiņas.

Lansingā Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu dr. kopas dievkalpojums 17. novembrī, pl. 6,30 vak., East Lansinga kolledžas baznīcā. Dziedās E. Freimane un P. Lielzuika. Pavadīs prof. A. Ābele.

Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē svētku akts un groziņu vakars. Dziesmu lapiņas.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĒS)

Arhibīskapa Pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T. 7-0136)

Sault Ste Marie, 17. nov., pl.7 vakarā; **Sudbury** 18. nov.; **Kičonerā** 25. nov.; **Otavā** 17. nov. (spred. viesis māc. A. Briedis.).

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St., Winnipeg, Man.).

Vinipegā 18. nov., pl. 5 Valsts svētku akts Sv. Pētera b. apakštelpās; 25. nov. pl. 4 p.p. aizgājušo draugu piem. dievkalpojums Sv. Pētera b-cā.

Māc. V. Šefers (659 Piccadilly St., London, Ontario).

Catharina 17. nov., pl. 5 p.p. Latvijas v. s. dievk. (Kristus b-cā); **Niagara Falls** 18. nov., pl. 3 p.p. (Pāvila b-cā).

Londonā, 25. nov., pl. 4 p.p., Trīsvienības b-cā Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu, māc. V. Šēfers.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St. E., Hamilton, Ont. T. 9-3410).

Hamiltonā 18. nov., pl. 4 p.p. Valsts svētku dievk. (18 Victoria South); 15. nov., pl. 7 v. jaunatnes sanāksme (māc. m.).

Māc. A. Briedis (17-8th St. Noranda, Que.)

Vīrdžinijtaunā 18. nov., pl. 1 p.p. (anglikāņu b.); **Norandā** 18. nov., pl. 4 p.p. (United b.); 25. nov., pl. 4 p.p. Mirušo piem dievk. ar dievgaldu.

Māc A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LO 2510) **Toronto** Sv. Jāņa b-cā 25. nov., pl. 4 p.p.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, tel.: MI 1873) **Toronto** Sv. Andreja b-cā 18. nov. valsts svētku dievkalp., pl. 11. Dievkalp. pied. māc. A. Čops un māc. A. Lūsis.

Māc. E. Bērziņš (5310-45 Ave, Red Deer, Alta). **Edmontona**, 18. nov. pl. 3 p.p. valsts sv. dievkalp. (Sv Pētera b.).

Māc. E. Cauno (11010—109 Ave, Bl. B. S-13,, Edmonton, Alta, T. 41890)

Kalgarijā 18. novembrī svinīgs akts pl. 7,30 v. (YMCA s telpās), referāts, deklamācijas. **Lethbridža** 17. nov.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd, Montreal, Que. T. EL 3422)

Montreālā 17. nov., pl. 7 vakarā Latvijas v. sv. dievk. (soliste Zenta Duka) Redeemer b., 285 Clark Av., Westmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8 Ave, Vancouver B. C.)). **Vankuverā** 19. nov. valsts sv. akts, pl. 6 v. YWCA's telpās; 25. nov., pl. 5 p.p. Mirušo piem. dievk. ar diegaldu.

Māc. J. Ruperts (25. Summerhill Ave., Toronto, Ont.) Vellandē 18. nov. valsts sv. dievk.

Māc. H. Kušils (39 King St., Kirkland Lake, Ont. t. 2811-N) **Kirkland** Lake 18. nov., pl. 5,30 p.p. valsts sv. dievk.; 25. nov., pl. 2 p.p. Mirušo piem. dievk. ar dievgaldu.

Hamiltonas Sv. Pāvila baznīcā, Valsts svētku dievkalpojums 18. nov., plkst. 5 p.p.

Mirušo piemiņai 25. nov., plkst. 7 vak. dievkalpojums ar dievgaldu. Mācītājs A. Voitkus.

Arhibīskapa pārstāvis A. Skrodelis

Baptistu dievkalpojums Toronto svētdien, 18. novembrī, pl. 17, Walmer Road baptistu baznīcas telpās vijas v sv. dievk. (soliste Zenta Dusteins.

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

Arnolds Bērziņš, 1109 Hancock, Brooklyn 21 N. Y. un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 R. čaks, 226 So. 76 St., Milwaukee 14, Wisc.

Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123-24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūkītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš, 3823 1/2 Central Ave, Indianapolis, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Rūnikis, 6226 20th Ave, N.E., Seatile 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincola,, Nebraska.

G. Šmits, 19 Prospect St., Paugh. keepsi N. Y.

J. Upesleja, 5322 W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis.

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lowell St. Klamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Batraks, P. O. Box 1086 Sta. C. Toronto 3, Ont.

A. Birznieks, 1166 Victoria Ave, Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 4 Sylvan Ave, Toronto.

H. Drupals, 10155 Waverly St., Montreal, P. Q.

E. Jurševskis, 408 York St., Hamilton, Ont.

A. Kalniņš, 71 Indian Grove, Toronto. Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Arturs Kivlis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lūdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

E. Skuja, 20 Williams St., W, Waterloo, Ont.

Mrs L. Skujenieks, 406, E., 6th Ave, Vancouver, B. C.

V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST., W., TORONTO, ONT., CANADA

ASV: DV Pārstāvība ASV, 31-43 Steinway St. Long Island City 3

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija no .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz sekojošu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, ček u vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

CEĻĀ UZ PASAULES PARLAMENTU

Apvienoto Nāciju pilnsapulce ar katru jaunu sesiju kļūst ietekmīgāka, tās darba lauks plašāks, tās loma ievērojamāka.

Bija laiki, kad visus starptautiskos jautājumus izšķira vai pareizāki — centās izšķirt — lielo vareno pārvaldītā Drošības Padome vai lielo vareno Ārlietu Ministru Padome.

Un šie lielo institūti arī droši vien būtu kļuvuši par visas pasaules direktoriju, ja vien kāda bezmērīga valsts ar bezmērīgām prasībām nebūtu tieši ar savām bezmērībām šos institūtus padarījusi par darbam nespējīgiem. PSRS, izmantodama tai ar Apv. Nāciju chartu piešķirtās v e t o tiesības, uz visiem ierosinājumiem un visiem saprātīgiem starptautiskiem izkārtojumu mēģinājumiem atbildēja ar vienu un to pašu nemainīgo: „ņet, ņet i eščo raz ņet."

Kas tad nu pārējiem lielajiem atlika: p a k l a u s ī t Polītbirojam un darīt tā, kā Staļins vēlas, vai — pārnest lēmumu smagumu no „prezidijiem" uz pilnsapulci? Labākais ceļš šķita otrs, jo pasaule dalījās divi daļās: PSRS sagūstītās valstis vienā pusē un vēl brīvās valstis, kas savu brīvību vēlas uzturēt pēc iespējas ciešākā koalicijā — otrā pusē. Šīs koalicijas priekšgalā nostājas ASV, kas paliek brīvības priekšpostenī nevis ar dūri, bet ar ieteikumu apvienoties pretdūrē komūnistu uzbrucējam.

Tā ASV un mazo valstu intereses sastapās AN pilnsapulces forumā, līdz ar ko pilnsapulces svars augtin auga.

Visai raksturīga šai ziņā ir nule pieņemtā AN pilnsapulces darba kārtība, kurā uzņemti visi Vispārējās Komitejas ieteiktie 68 jautājumi, tai skaitā atbruņošanās ierosinājumi, Vācijas brīvo vēlēšanu jautājums, padomju Ķīnas neatkarības aizkaršana, Dienvidslavijas sūdzība pret Padomju Savienības un padomju satelitu naidīgo darbību pret Belgradi u. c.

Ievērojot to, ka PSRS Apvienoto Nāciju pilnsapulcē ir tikai „viena no daudzām," viena no 60 valstīm, tā arvien centusies un centīsies arī šoreiz AN pilnsapulces kompetences sašaurināt. Un ja nu tai tas tiešā un satversmīgā ceļā nav panākams, tad tā cenšas to panākt vismaz netieši, proti, mēģinot svarīgākos jautājumus kārtot ā r p u s Apvienoto Nāciju pilnsapulces. Lai te tikai minam dažus no šiem padomju mēģinājumiem: piecu lielvalstu „miera pakta" ierosinājumu, ko parakstīt aicināti pat visi pieaugušie Rīgas iedzīvotāji; padomju priekšlikumu atbruņošanas jautājumu nodot īpašai lielo konferencei, kur atkal Maskava spēlētu pirmo vijoli; padomju piedāvājumu Vācijas problēmas atrisināšanai nodot uz neatmošanos aizmigušai lielo Ārlietu Ministru Padomei.

Protams, mazajām valstīm un visām tām valstīm, ko savā laikā kad pieklājība vēl piederēja pie labā toņa vismaz diplomātijā, dēvēja par valstīm ar „ierobežotām interesēm," bija svarīgi, lai visi vitālie jautājumi tiktu izlemti atklātā forumā un ar viņu pašu līdzdalību.

Pašreizējā AN pilnsapulces sesija liecina, ka tā sāk apzināties savu spēku, ka tā pamazām kļūst par brīvās pasaules parlamentu ciņā pret komūnistiskās pasaules diktatūru.

H. V.

Divu pasauļu krustceļos

(VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS)

Jau kopš 1944. gada latviešu bēgļi veltījuši Zviedrijai daudz lielāku vērību, nekā prasītu šīs zemes loma starptautiskajā politikā. Iemesls te ir vienkāršs: Zviedrija ir valsts, kas atrodas tieši brīvās un verdzības pasaules krustcelēs. Uz Gotlandes salas austrumu piekrasti aizbraucot, trimdinieks nokļūst vistuvākā viņam iespējamā punktā no Latvijas. Gandrīz ik dienas Zviedrijā pienāk ziņas no dzelzs priekškaŗa viņas puses, — reizēm arī no mūsu zemes. Stokholma, blakus Lisabonai, arvien bijusi pilsēta, kur slepeni taustījušies un sadūrušies lielvalstu „tumšie pirksti," kuŗu vērošanai un apturēšanai zviedru valdība bijusi spiesta atkārtoti piešķirt savam „saekerhetsjaenst" (slepenajam dienestam) summas, kas rakstāmas ar sešām nullēm. Tie visi ir apstākļi, kas pamatoti pievērš šai Skandināvijas zemei latviešu uzmanību visā pasaulē.

Kas notiek Bernātos?

Tikko saņemtas ziņas, ka krievu okupanti izvākuši visus civīliedzīvotājus no Bernātu jūrmalas kūrvietas (uz dienvidiem no Liepājas) un citiem apkārtējiem ciemiem. Pagaidām nav zināms, vai iedzīvotāji deportēti uz Krieviju, vai pārvietoti uz citiem Latvijas apgabaliem. Ir pamats pieņemt pēdējo varbūtību.

Sūrvelī žēlabas

1949. g. zviedru iestādes aizturēja un nosodīja ar cietumu igauni Eriku Sūrvēli, kas bija sniedzis padomju vēstniecībai Stokholmā kārtējus ziņojumus par baltiešu bēgļiem. Pēc soda izciešanas viņš repatriējās uz okupēto Igauniju un šais dienās ievadījis propagandas kampaņu Tallinas raidītājā. Igauņu uzņēmumi Zviedrijā, izteicies Sūrvēlī, bankrotējot cits pēc cita, jo „zviedru monopols un trests spiež tiem ārā dzīvību." Igauņu zvejnieki un laukstrādnieki esot „burtiskā nozīmē savu kungu vergi." Baltiešu bēgļus zviedri mēdzot „sūtīt uz apgabaliem, kur plosās tuberkuloze un bērnu trieka un kur viņi mirst bez palīdzības." Zviedrijas igauņi asi norobežojušies no sava „žēlotāja" ar paskaidrojumiem Stokholmas presē. Tajos norādīts, ka igauņiem šeit ir apm. 100 lielāku un mazāku uzņēmumu ar 25 miljoniem zv. kr. kapitāla. Prāvs skaits igauņu zvejnieku strādā patstāvīgi, nekalpojot nekādiem „kungiem." Pastāv arī vairākas igauņu rēderejas. Kas attiecas uz tuberkulozi un bērnu trieku, tad šo slimību apkaŗošana Zviedrijā ir vismaz desmit reizes modernāk un labāk noorganizēta nekā PSRS.

Zviedrijas visu laiku lielākā spiegošanas prāva

Oktobŗa pēdējās dienās Stokholmā sāka iztiesāt prāvu pret Zviedrijas flotes apakšvirsnieku Hildingu Andersonu, kuŗa turpināsies vēl pāris nedēļas un kuŗas galvenie materiāli paliks slepeni vismaz 50 gadus.

1946.-51. g. viņš diviem krieviem —TASS korespondentam Aņisimovam un PSRS vēstn. ierēdnim Orlovam — nodevis sīkas ziņas un plānus par Stokholmas un Karlskronas militārbazēm, Bodenas cietoksni un citiem nocietinājumiem Ziemeļzviedrijā, zviedru flotes gatavību kaŗa gadījumā, tāpat izspiegojis angļu zemūdenes, kad tās 1950. g. viesojās Karlskronā. Fakti, kas atklājās publikai pieejamās tiesas sēdēs, pārspēj pat rafinētas spiegu filmas. Savus ziņojumus krieviem Andersons rakstījis zviedru iznīcinātāja „Romulus" kajītē, lietodams t. s. neredzamo tinti, kas liek tekstam parādīties tikai pēc tam, kad papīrs apstrādāts ar īpašiem līdzekļiem. Ar saviem sakarniekiem viņš sastapies tikai Stokholmas apkaimes mežos, pie kam satiekoties apmainītas vismaz četras paroles. Ziņojumus viņš, somā ievietotus, piestiprinājis pie divriteņa, kuŗu pēc tam atstājis publiskā velosipedu novietnē. Pēc zināma laika — protams, arī ar divriteni — piebraucis Orlovs, pagaidījis, kamēr novietne tukša, tad paņēmis Andersona somā ieliktos dokumentus, apmainot tos pret naudu un jauniem rīkojumiem. Pēdējie allaž bijuši pārsieti ar dzeltanzilu saiti — Zviedrijas valsts krāsām. Ja tas bijis izdevīgi, Andersons veikli tēlojis gan sēņotāju, gan tūristu, gan „jaunu censoni," kas aizrāvies interesē par kaŗa techniku. Vispār viņš spiegošanā parādījis tādu izmaņu un izdomas bagātību, ka slepenajam dienestam izdevās viņu atmaskot tikai pēc tam, kad liela tiesa Zviedrijas svarīgāko militāro noslēpumu atradās jau krievu rokās. Orlovu pēc Andersona apcietināšanas izraidīja no Zviedrijas kā „persona non grata," bet Aņisimovs bija paspējis aizbēgt uz Krieviju jau ātrāk. Par saviem pakalpojumiem Andersons saņēmis no Padomju Savienības vēstniecības 4.500 kronu un dažas pudeles krievu konjaka. Tiesā viņš izteicies, ka esot „gribējis saviem ieskatu biedriem (t. i. boļševikiem) palīdzēt novērst jaunu pasaules kaŗu."

Izārsteis

Kā represiju pret patvēruma tiesību piešķiršanu poļu bēgļiem Zviedrijā komūnistiskās Polijas iestādes pēdējos mēnešos aizvien kāpina zviedru jūrnieku apcietināšanu un spīdzināšanu savās ostās. Uz Zviedrijas ārlietu ministrijas asajiem protestiem poļi atbild ar boļševikiem parasto cinismu un rupjībām, bet praksē rādies stāvoklis, ka zviedru kuģiem, kas dodas uz Poliju, grūti sameklēt apkalpi. Līdzīgs stāvoklis draud rasties arī satiksmē ar Austrumvāciju. No Vismaras tikko atgriezies kurinātājs Fagerstrēms, ko „tautas policija" aizturējusi un spiedusi ilgāku laiku strādāt sāls noliktavās. Kad viņš — skrandās, ievainojumos, kukaiņu apsēsts — lūdzis ēst, parastā atbilde bijusi: „Izēdīsies, kad tiksi Sibirijās sālsraktuvēs." Pēc atgriešanās Fagerstrēms žurnālistiem izteicies: „Es pats agrāk biju komūnistiski noskaņots. Tagad es zinu, kā tur apietas ar cilvēkiem. Nekad vairs uz austrumiem!"

Grends

DAŽOS VĀRDOS

Japāņu kaŗa invalidu savienības 100 locekļi devuši savas asinis Korejas kaŗā ievainoto Apvienoto Nāciju ciņītāju dziedināšanai.

*

Rudolfo Valentino, dāmu kādreiz visvairāk dievinātā filmu aktiera, brīnišķīgo kalnu māju, sauktu „Vanaga ligzdu," par 100.000 dol. nopircis kāds amerikāņu pārtikas importieris Belzers.

*

16 personas gājušas bojā vilciena katastrofā Vācijā, Minchenei tuvējā Valperskirchenas stacijā, pasažieru vilcienam pilnā sparā uzskrienot virsū preču vilcienam, kas stāvējis stacijas rajonā.

*

Vīrs un sieva kandidējuši Vingeitas (Ind.) pašvaldības vēlēšanās — pretēju partiju sarakstos — vīrs demokrats, sieva republikāne — un abi izkrituši. Laimīgi vai nelaimīgi — lai izšķir lasītāji.

*

Līgavu skolas, kas iepazīstina jaunas sievietes ar viņu pienākumiem ģimenes dzīvē, ļoti plaši izplatās Japānā. Vēl nesen pirmā šāda skola nodibināta Jokohamā.

*

18 pavāri nošauti Kantonā, pēc ziņām, ko sniedz Honkongas laikraksti. Iemesli: pavāri esot saindējuši ēdienu, kas sagatavots turieradušamies krievu komūnistu padomniekiem.

*

No savas dienesta vietas Korejā pie Puzanas telefoniski savu sievu apsveicis amerikāņu armijas seržants Ričards Marovs. Iepriecinātā jubilāre atzinusi kā dzirdamība bijusi tikpat skaļa un skaidra kā sarunājoties ar kaimiņiem.

*

Spānijas diktātors ģen. Franko esot gatavs sadarboties ar ASV uz visplašākās bazes — izteicies kāda Losandželosas laikraksta izdevējs, kas patlaban viesojas Madridē un guvis tiešu informāciju par Franko ieskatiem attieksmē uz Rietumu gatavošanos ciņai pret boļševismu.

*

Nomest atombumbas uz Kremli ieteic ASV demokratu partijas senātors Frīrs. Viņš arī izteica ciešu pārliecību, ka šāda rīciba neizraisītu Trešo pasaules kaŗu, bet gan iedvestu Staļinam pārliecību, ka Rietumu mērs ir pilns un nekavējoties jāpārtrauc agresija.

*

Kaudzēm vēstuļu ik dienas saņem 10 g. v. Raimonds Paiks Kalamazū, kam ārsti paziņojuši, ka viņš saslimis ar vēzi, nav dziedināms un šajā saulē spēs kavēties ilgākais līdz gada beigām. Bažīdamies, ka zēns var šķirties agrāk, viņa skolas biedri, skolotāji, rotaļu draugi un vecāki tam rīko Ziemassvētku svinības jau 17. novembrī.

PADOMJU NEVEIKSMES APV. NĀCIJĀS

Apvienoto Nāciju pilnsapulce nolēma atlikt Padomju Savienības ierosinājumu aicināt nacionālistu Ķīnas vietā pilnsapulcē visas sesijas laikā piedalīties komūnistu Ķīnu. Par priekšlikuma atlikšanu balsoja 37, pret — 11 un 4 atturējās.

ASV Valsts sekretārs Dīns Ečesons apzīmēja komūnistiskās Ķīnas izrīcību par vairāk kā barbarisku un ka nav iedomājams ka pilnsapulce atrastu par iespējamu apspriest šādu jautājumu par valdību, kuŗas kaŗaspēks slepkavo šīs pilnsapulces locekļu tautiešus.

Bez 5 padomju bloka balsīm, par komūnistu Ķīnas pielaišanu pilnsapulcē balsoja: Burma, Gvatemala, Indija, Indonezija, Izraēla un Zviedrija. Atturējās Afganistana, Ēģipte, Saudi Arabija un Dienvidslavija.

Nākošais jautājums, kuŗā Padomju Savienībai nebija panākumu, bija nobalsojums par padomju apdraudējumu Ķīnas neatkarībai sakarā ar PSRS 1945. gada ķīniešu un padomju draudzības un sabiedrības līguma un Apvienoto Nāciju chartas laušanu. Par šī jautājuma uzņemšanu AN pilnsapulces darba kārtībā balsoja 30, 8 pret un 12 atturējās.

Darba kārtībā uzņemta Dienvidslavijas sūdzība pret PSRS un tās satelitu agresīvo izturēšanos pret Dienvidslaviju un Rietumu un padomju atbruņošanās plānu apspriešanu.

KOMŪNISTI IZSPIEŽ AMERIKĀŅU ĶĪNIEŠUS

Komūnistu Ķīna nodarbojas ar neģēlīgu izspiešanu. ASV dzīvo ap 80.000 ķīniešu. 60% no tiem saņēmuši vēstules un telegrammas no saviem piederīgajiem Ķīnā ar lūgumu sūtīt tiem naudu, lai glābtu dzīvību. Nāve un spīdzināšana vai nauda — saka šīs vēstules — ir viņu vienīgā alternatīva. Pieprasītās izpirkuma naudas ir 500-1.000 dolaru. Nedēļā Savienotās Valstīs pienāk no Ķīnas 1.500.000 vēstuļu. Daudzi amerikāņu ķīnieši jau pieprasītās summas nosūtījuši, bet tikko to izdarījuši, tie saņem pieprasījumu pēc vēl lielākām summām.

Šīs te ir viens no tiem ceļiem, kā komūnistu Ķīna tiek pie dolarem kaŗa turpināšanai.

LIETUVIEŠU SVĒTKI

Lietuvieši Toronto pag. svētdien atzīmēja SV. Miķeļa katedrālē Lietuvas 700 kristietības svētku.

Lielais dievnams bija ļaužu pārpildīts. Svinīgajā dievkalpojumā bija klāt arī Viņa Eminenca monsiņors Balkūnas, kas re-Toronto archibīskaps. Svētku runu angļu un lietuvju valodā teica monsiņjors Balkūnas, kas retoriskā daiļrunībā atgādināja Lietuvas slavas un posta dienas, sākot ar to dienu, kad 1251. gadā dižkunigaitis Mindaugs pieņēma kristietību un ļāva sevi 1253. gadā kronēt par Lietuvas ķēniņu. Pieskardamies pašreizējai briesmīgai Baltijas tautu traģēdijai, monsiņors minēja, ka pirmajā okupācijas gadā boļševiki deportēja 40.000, bet otrā okupācijas posmā jau 500.000.

Dievlūdzēji dziļā aizgrābtībā klausījās spredikī un paceltām balsīm dziedāja svētās himnas.

Sirsnīgus vārdus dievlūdzējiem teica arī pats Toronto archibīskaps.

APVIENOTO NĀCIJU 6. SESIJA PARĪZĒ

MŪSU SPECIĀLKORESPONDENTA RAKSTS NO PARĪZES

Skaistā Šaijo pils, kuŗā 1948. gadā notika AN sesija, dabūjusi „piebūvi" — piecstāvu koka baraku, kas uzņēma visus AN birojus, un vienu lielu sēžu zāli. Tā nu viss apvienots vienuviet. Siltajā rudens saulē atveras brīnišķīgs skats uz Parīzes jumtiem, baznīcām un Eifeļa torni. 60 nāciju pulcējas ap šo jauno Bābeles torni, kas arī šodien, šķiet, tautu naida un sajukuma simbols, līdzīgi tam, par ko stāsta bibele.

Šī būšot miera asambleja, delegātos valdot mērens optimisms. Jūsu korespondents, nupat nākdams no pilnsapulces sēdes, kuŗā runāja Ečesons un pēc tam Višinskis. Ja prezidenta Oriola atklāšanas runā bija izteikts dedzīgs aicinājums uz saprašanos, ja prezidents Trūmens un šodien Ečesons nāca ar konkrētiem priekšlikumiem atbruņošanās jautājumā, tad Višinskis, kā parasts, visiem vakarējiem optimistiem laida stipri vēsu dušu, kuŗas rezultāti, laikam, būs vispārīgas iesnas. Par Višinska runu man gribētos teikt: labs advokāts aizstāv sliktu lietu. Tas gadās. Kollēgas par tādiem palaikam lietpratīgi smīn, jo tie ar daiļrunību cenšas aizplīvurot faktiskos apstākļus! Taisnība, Ečesons savā runā bija Kremlim drusku uzminis uz varžacīm, minēdams tādus „sīkumus" kā vergu darbu koncentrācijas nometnēs, deportācijas, minēdams Budapeštas gadījumu, kad tūkstošiem nevainīgu ģimeņu 24 stundu laikā bija jādodas uz piespiedu nometnēm. Bet Višinska reakcija bija sevišķi asa, dzēlīga un agresīva. Pēc šīs runas, kam kā par brīnumu, plaukšķināja daļa delegātu un preses vīru gan jebkādas illūzijas par drīzu atbruņošanos būs jāatmet. Ar kādu sarkasmu, ar kādu baudu Višinskis izsmēja un noņirgāja Trūmena—Ečesona atbruņošanās plānu! Šis, lūk, neesot smieklu cilvēks (to mēs labi zinām!), bet viņš aiz smiekliem par šo beigto peli, ko dzemdējis kalns, neesot varējis gulēt.

Tomēr būs taisnība tiem pesimistiem, kas sevišķi lielu vērtību nespēj piešķirt AN darbam, kamēr viņā piedalās valstis un valstsvīri, kas šo tiesību izlieto vienīgi propagandai.

Šī runa, kuŗā vairākkārt citēja tētiņa izteicienus, īstenībā bija teikta „pa logu laukā". Viņa klients var apmierināts braucīt ūsas, jo, tiešām, pretiniekam „labi sadots".

Lai nu kā, bet zirga kāja visur spīd cauri, kādēļ nevienam prātīgam cilvēkam nevar rasties šaubas, kuŗā pusē taisnība.

Protams, Višinskis var atļauties šādu toni, jo viņš apzinās, kāds spēks stāv aiz viņa. Diezin, kā ir ap dūšu tiem amerikāņu politiķiem, kas velnu ielaida baznīcā un nu spiesti noklausīties, kā nelabais no kanceles ņemas viņus šķīstīt? R. F.

Parīzē, 1951. g. 8. novembrī.

BAZNĪCAS ZIŅAS

Grand Rapidos (Mich.) Ev.-lut. latviešu draudzē 18. novembra dievkalpojums svētdien, 18. nov., baznīcā, 338 Division Ave, N.. Mācītājs, prāv. J. Ozols.

Grand Haven'ā (MicT.) Latviešu ev.lut. 18. novembra dievkalpojums sestdien 17. novembrī, plkst. 3 p.p. Metodistu baznīcā. Māc. prāv. J. Ozols.

Lakeview'ā (Mich.) Latviešu ev.-lut. 18. novembra dievkalpojums piektdien, 16. nov., plkst. 5 p.p. Metodistu baznīcā Māc. A. Ozols.

Sarkanie noslepkavojuši 12.790 gūstekņu

Pusanā. Korejā. Apvienoto Nāciju Virspavēlniecība ziņo, ka pēc viņas novērtējuma ķīniešu un korejiešu komūnisti noslepkavojuši 12.790 Apvienoto Nāciju kaŗa gūstekņu. Starp šiem upuriem 5.563 ir amerikāņi.

Amerikāņu Kongresā sakarā ar šīm neģēlībām pacēlušās balsis pret komūnistiem Korejā laist darbā atomieročus.

Sarkanie ķīnieši noslepkavojuši 2.513 amerikāņu gūstekņu, 40 turku, 10 angļu, 5 beļģu un 75 citu AN tautību gūstekņus. Ziemeļkorejieši nogalinājuši ap 3.000 amerikāņu priekš viena gada pirms ķīniešu iejaukšanās kaŗā.

Ķīniešu un korejiešu komūnisti noslepkavojuši arī 7.000 dienvidkorejiešu gūstekņu pēdējā gadā.

Korejiešu skaits, ko komūnisti noslepkavojuši, sasniedz 250.000.

MASU DEMONSTRĀCIJAS ĒĢIPTĒ

Ēģiptes valdība deklarēja, ka apmācīs brīvprātīgo „atbrīvošanas bataljonus" partizānu darbībai, lai padzītu angļus no Suecas kanāļa joslas un Sudanas.

Pagājušo trešdien Kairo notika antibritu masu demonstrācija, kuŗā piedalījās pāri par miljonu demonstrantu.

Iepriekšējā dienā Aleksandrijā bija notikusi līdzīga demonstrācija, kuŗā Ēģiptes premjērs Nahas Pašā pasludnāja: „Mēs atgūsim savas tiesības vai aiziesim cīņā bojā." Britu padzīšanai viņš ieteica: „Cīņu cīņu, pacietību, pretestību, nekādu šaubu, nekādas tirgošanās, uz priekšu bez atkāpšanās."

JAU KOPŠ 1946. GADA LAIKRAKSTS

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

apciemo latviešus trimdā, sniedzot vispusīgu un plašu informāciju par notikumiem visā pasaulē, tautiešu trimdas dzīvē un okupētajā dzimtenē — Latvijā.

30 DAŽĀDĀS ZEMĒS tautieši ir priecīgi saņemt LATVIJU, kas tiem palīdz smelties spēkus un izturību sagaidīt lielo atgriešanās brīdi atbrīvotajā dzimtenē.

Lai kādā brīvās pasaules malā mēs atrastos, — LATVIJAS slejās latvietis sasaucas un sastopas ar draugiem un paziņām citās zemēs un seko visu tautiešu dzīvei un centieniem trimdas plašumā.

IZNĀKDAMA EIROPĀ — VĀCIJĀ, kur lielais vairums latviešu trimdinieku pavadījuši ievērojamu līdzšinējās trimdas laiku, LATVIJA **vieno Jūs nesaraujamām saitēm ar Eiropu un dzimteni,** jo latvietis ir un paliks eiropietis.

Ja Jūs LATVIJU vairs neatceraties no Vācijas trimdas laika, tad ieskatieties tajā šodien, un mēs ticam, ka Jūs atkal kļūsit LATVIJAS abonents un ieteiksit to arī saviem draugiem un paziņām.

LATVIJA iznāk vienreiz nedēļā uz 8 lappusēm, un Jūs to varat pasūtināt pie mūsu pārstāvjiem.

K A N A D Ā :

I. Batraks, P.O. Box 1006, Sta C, Toronto 3, Ont.
H. Drupals, 10155, Waverley St., Montreal P. Q.
A. Kalniņš, 71, Indian Grove, Toronto, Ont.
Arturs Ķīvītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatn., 92, Morse St., Toronto 8, Ont.

A S V :

Galvenais pārstāvis A. Āboliņš, 167-16 Ilion Ave, St. Albans, L. I., N. Y.
G. Šmits, 19 Prospect St. Paugh, keepsi, N. Y.
A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N W. Waverly, Iowa.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvīds Eglītis, 223 — 24th Ave, S., Minneapolis, Minn.
J Kājiņš, 600 Tremont St Boston, Mass.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church, Dalton, Minn.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
Jānis Lazdiņš, 3823 1/2 Central Ave, Indianopolis, Ind.
V. Puriņš, 1043 Baldwin, S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis 6226 20th Ave N. E. Seattle 5, Wash.
J. Sobolevskis 2120 „O" St., Lincoln, Nebr.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Arnolds Bērziņš, 1109 Hancock, Brooklyn 21. N. Y. un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
J. Upesleja, 5322 W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis.
R. čaks, 226 So. 76 St. Milwaukee 14, Wisc.
Jūlijs Sakne, Grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St., Liverpool N. Y.
Rev. J. Turks, 1251, W., Lowell St., Kalamazoo, Mich.
Jānis Miķelsons, 67 Mercella St. Boston—Roxbury 19. Mass.
A. Punka, 1417, Park Road, N. W. Apt. 4, Washington 10, D. C.
Mrs Biruta Ziemiņa, 920, W., Lovell St. Kalamazoo, Mich.

ABON. MAKSA ASV un KANADĀ: pa parasto pastu 1 dol., pa gaisa pastu 2 dol. mēn.; maksājot Vācijā DM 4.50, resp. 8.50

ASV: A. Āboliņš, 187-16 Ilion Ave, St. Albans, L.I., N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA no .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz sekojošu adresi:
Mr, Mrs, Miss .....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai vai pagarināšanai.
Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avizei kārtot mūsu galvenajam pārstāvim A. Āboliņam. (113)

LAIKRAKSTS LATVIJA
(13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, US Zone, Germany

D.V. KANADAS VALDE
š. g. 2. dec., plkst. 18.30,
191 Lippincott St.
rīko

KĪNO IZRĀDI

1.
a) Latviešu diena Toronto.
b) „Dainas" koŗa un „Dižzdanča" priekšnesumi KNI —
KRĀSU—SKAŅU FILMA
2.
BAGDADES KALIFS
Ieeja pret ziedojumiem no 50 c.

DAUGAVAS VANAGU PĀRSTĀVĪBA ASV,
LAIKRAKSTA LATVIJA AMERIKĀ ASV
redakcija un kantoris un
AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS (ALA) APRŪPĒS
NOZARE
mīt jaunās telpās ŅUJORKAS PILSĒTĀ. Pasta adrese:

31—43 STEINWAY St.,
LONG ISLAND CITY 3, N.Y. U.S.A.
Tālrunis: YEllowstone 2-7843

Sasniedzams ar **IND Jamaica's pazemi braucot līdz Steinway Street pieturai,** no pilsētas centra 15 minūtēs

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS
TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.
PĀRDODOT — 10 labākie aģenti jūsu rīcībā. Ātri rezultāti garantēti. 2 biroji — 24 st. darba laiks.

JOHN PENTURN & SON
Member the Toronto Real Eastate Board
85 RICHMOND ST, W, TORONTO
Tel. birojā EM 4-4085 Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790
ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:
garāža ar 2 benzīna tankiem labi ejošā vietā ar $2000 iemaksu, bez tam pārtikas veikals ar dzīvokli Osingtonas ielas rajonā ar $2500 iemaksu.
Sekojiet mūsu iknedēļas speciālpiedāvājumiem! (55)

★ Abonē Latviju Amerikā, un Tu veicināsi mūsu palidzības darbu! ★